

CURIERUL UCRAINEAN

Serie nouă, nr. 213-214 / aprilie 2012

Revistă a Uniunii Ucrainenilor din România

Luptați și veți învinge!

M. Mebrenko

Consiliul Uniunii Europene și Parlamentul European au declarat anul 2012 drept „Anul european al îmbătrânirii active și al solidarității între generații”.

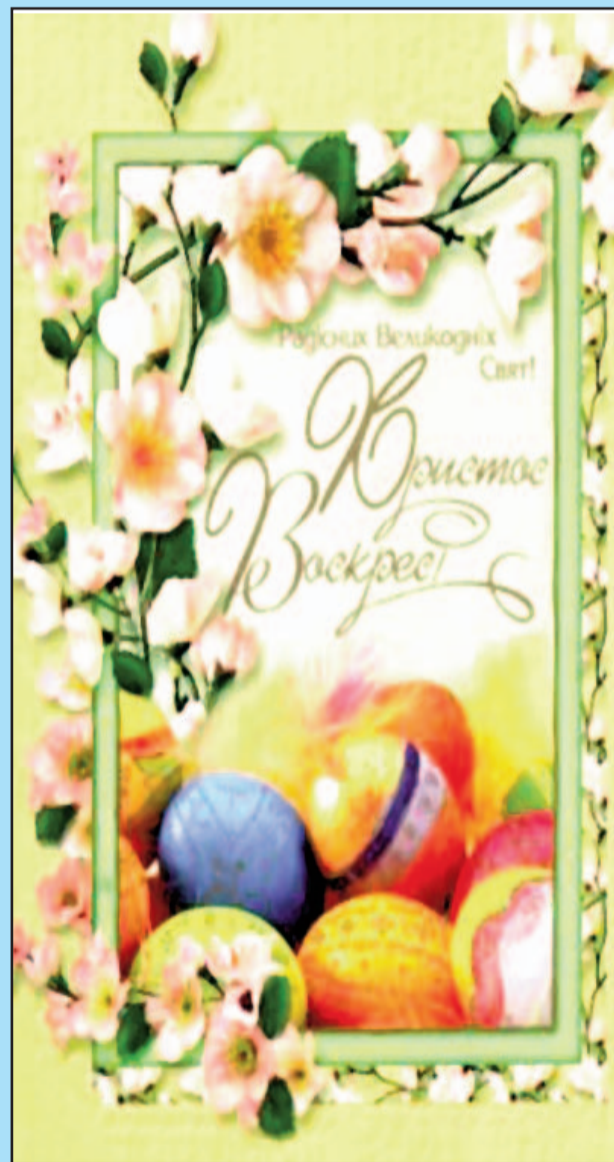
El are drept scop sensibilizarea publicului cu privire la contribuția persoanelor în vârstă la dezvoltarea societății noastre și a diverselor moduri de a favoriza această contribuție. Inițiativa își propune să încurajeze factorii de decizie (de la orice nivel) și părțile implicate să se mobilizeze și să ia măsuri pentru favorizarea îmbătrânirii active și consolidarea solidarității între generații.

Anul european al îmbătrânirii active și al solidarității între generații marchează aniversarea a 10 ani de când a fost adoptat Planul internațional de acțiune împotriva îmbătrânirii, semnat în aprilie 2002 de toate statele membre ale Uniunii Europene. Prin acest plan, statele s-au angajat să promoveze și să susțină îmbătrânirea activă, prin includerea în politicile sociale și în programele

rarea între persoane de vârste diferite, astfel încât fiecare să-și îndeplinească rolul în cadrul progresului social și al dezvoltării economice, în conformitate cu nevoile și posibilitățile sale. Întrucât vârstnicii reprezintă o categorie tot mai numeroasă a populației europene, necesitatea revizuirii politicilor sociale nu mai poate fi negată.

În acest sens, unele dintre propunerile concrete ale Uniunii Europene pentru anul 2012 prevăd o serie de măsuri pentru menținerea sănătății până la vârste înaintate, precum dezvoltarea unor strategii proactive în domeniul sănătății sau demararea unor programe de educație sanitară care să se adreseze tuturor categoriilor de vârstă, de la cei mai mici până la cei mai vârstnici. De asemenea, se propune promovarea unui stil de viață independent, prin creșterea gradului de accesibilitate a vârstnicilor la servicii publice sau mijloace de transport în comun sau prin asigu-

Hristos a înviat!

Anul european al îmbătrânirii active și al solidarității între generații

economice naționale a nevoilor și drepturilor vârstnicilor și prin promovarea unei societăți pentru toate vârstele.

Persoanele în vârstă constituie o resursă valoroasă pentru societate. Potrivit celui mai recent Eurostat, creșterea speranței de viață la nivelul Uniunii Europene, corelată cu scăderea ratei fertilității, a condus în ultimii ani la îmbătrânirea progresivă a populației, proces care va continua să se amplifice în următorii 50 de ani. De exemplu, la 1 ianuarie 2010, la nivelul statelor membre existau mai bine de 87 de milioane de persoane cu vârste de peste 65 de ani, reprezentând un procent de 17,4% din totalul populației. Aceste schimbări demografice generează modificări profunde și în structura socială, cu implicații importante la nivelul bugetelor de stat, a sistemului de pensii și a politicilor publice. Îmbătrânirea populației atrage, inevitabil, și îmbătrânirea forței de muncă, ceea ce presupune o adaptare a economiei, a pieței muncii și a condițiilor de la locul de muncă la aceste schimbări.

În acest context, obiectivele stabilite de reprezentanții UE pentru marcarea anului 2012 le vor permite vârstnicilor să rămână în câmpul muncii și să-și împărtășească experiența îndelungată, să joace în continuare un rol activ în societate și să ducă o viață cât mai sănătoasă și împlinită. Aceste obiective pot fi atinse prin solidaritatea dintre generații, prin sprijinul reciproc și coope-

rarea unor servicii de calitate pentru îngrijirea la domiciliu.

România, la fel ca alte țări europene, traversează un proces de îmbătrânire semnificativ a populației. În anul 2050, se așteaptă ca piramida demografică a vârstelor să aibă o bază considerabil redusă, datorită creșterii accelerate a numărului de pensionari. Principala provocare a viitorului o vor constitui cheltuielile publice în domeniul pensiilor și sănătății ca urmare a procesului de îmbătrânire a populației. În prezent, din numărul total de angajați activi din țara noastră, adică 4,9 milioane, o bună parte o constituie reprezentanții vârstei a treia. Peste 37.000 de angajați au împlinit deja 65 de ani și lucrează cu normă întreagă de 8 ore pe zi. Societatea românească apreciază din ce în ce mai mult contribuția pe care o pot aduce persoanele vârstnice.

Și la UUR, pentru un număr semnificativ de oameni, vârsta nu reprezintă o piedică în a-și face meseria de care s-au îndrăgostit încă în tinerețe. Iubirea de muncă, dragostea față de semeni, disponibilitatea pentru dialog sunt trăsături care îi caracterizează.

„Înțelepții noștri” sprijină activitatea comunității, muncesc cu plăcere și cu suflet, fiind un model pentru colegii lor mai tineri. Acest lucru le menține vigoarea spirituală și fizică, dându-le putere să se mențină, să reziste mai bine.

Ion ROBCIUC

Curierul ucrainean

Organizație de Femei și Organizație de Tineret la filiala Satu Mare a UUR

În cadrul Conferinței Județene a UUR, Satu Mare, a avut loc constituirea Organizației de Femei și a Organizației de Tineret, alegerea conducerii acestora.

Cei 57 de delegați la Conferința de femei din partea organizațiilor locale și-au ales un comitet format din 5 persoane, și anume: Horvat

Tcaci Nicoleta - vicepreședinte, Holdiș Petru - membru, Oncea Slavca Maria - membru, Laver Rodica - membru, Grijac Ancuța - membru, Miculaiciuc Iuliana - membru.

Convocarea conferinței pentru data de 9 martie a avut un dublu scop: constituirea Organizației de

fața lor. Au fost prezentate succint rezultatele obținute la nivelul UUR și directivele stabilite de Congresul al VI-lea al UUR pentru perioada următoare, și anume activitatea ce urmează să se desfășoare în cadrul filialei noastre. S-a făcut, de asemenea, o scurtă analiză a rezultatelor obținute în cadrul acțiunii de recensământ al populației din 2011.

De asemenea, s-a subliniat că în luna iunie 2012, vor avea loc alegeri locale la care fiecare cetățean român de etnie ucraineană are datoria civică de a participa și de a-și exprima votul pentru candidații UUR.

UUR Satu Mare va depune candidatura pentru primar și pentru consilier în Micula. Ucrainenii din această localitate au obligația de a susține aceste candidaturi prin participarea și votul lor.

În această acțiune trebuie să obținem rezultatul scontat pentru că în comuna

Micula există cel mai mare număr de etnici ucraineni din județ, astfel că această comunitate merită să aibă reprezentanții săi în Consiliul Local. Reușita lor depinde de dumneavoastră, locuitorii ai comunei Micula, de modul cum vă veți mobiliza și participa cu toții la vot.

Toate femeile participante la conferință au fost felicitate și au primit flori cu ocazia Zilei Internaționale a Femeii, după care toți delegații au fost invitați la restaurant pentru continuarea acestei sărbători.

Mihai MACIOCA

Comitetul de femei

Irina Liuba - președinte, Buciuta Veronica - vicepreședinte, Semeniuc Irina - membru, Ciorcas Ana - membru, Masnița Ileana - membru.

Iar delegații la Conferința de tineret, în număr de 37, și-au ales un comitet format din 7 persoane: Boiciuc Vera Ileana - președinte,

Femei și a organizației de Tineret, alegerea conducerii acestora și sărbătorirea Zilei Internaționale a Femeii.

În cadrul conferinței, s-a prezentat importanța și necesitatea unor asemenea organizații în cadrul UUR, rolul și sarcinile ce stau în

Comitetul de tineret

UUR se implică în rezolvarea problemelor la Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko“

În urma mai multor sesizări făcute de Uniunea Ucrainenilor din România, în data de 20 februarie a.c., la Liceul Ucrainean „Taras Șevcenko“ din Sighetu Marmăției, județul Maramureș, a avut loc o întâlnire, la care au participat prefectul Sandu Pocol, deputatul Ștefan Buciuta, președintele UUR, Miroslov Petrețchi, primvicepreședinte al UUR, Elvira Codrea - consilier pentru limba ucraineană al MECTS, Măleariuc Simona - inspector de limba ucraineană, reprezentanți ai Inspectoratului Școlar Județean Maramureș, dna Buda Crina și dna Cramariuc Elisabeta, directorul liceului, profesorul Mihai Cucicea, reprezentanți ai autorității publice locale, dar și cadre didactice din Consiliul de Administrație al liceului.

Scopul acestei întâlniri a fost rezolvarea problemelor cu care se confruntă conducerea liceului în ultimul an, printre ele numărându-se deblocarea unui post de muncitor, angajarea unui fochist, predarea spațiilor de la parter în care a funcționat Clubul Sportiv Școlar, precum și asigurarea deplasării cadrelor didactice la instituțiile din teritoriu pentru efectuarea practicii pedagogice.

Pentru principala problemă, și anume angajarea unui fochist, au fost propuse mai multe variante. Întrucât era vorba de o problemă extrem de urgentă, președintele UUR, dl Ștefan Buciuta, a prezentat o serie de soluții, cu care au fost de acord toți participanții la întâlnire.

Prefectul Sandu Pocol s-a arătat interesat de rezolvarea problemelor apărute și a declarat următoarele: „Suntem interesați să asigurăm condiții pentru activitățile desfășurate de către minoritățile naționale din județul nostru în toate domeniile de activitate... Legea nu permite angajarea de personal bugetar, decât în anumite situații speciale, însă, ținând cont că este vorba de o situație de excepție, voi iniția demersurile necesare la ministerul de resort pentru a putea debloca acest post“.

În decursul mai multor ore de dezbateri și discuții, s-a reușit rezolvarea problemelor apărute în cadrul liceului, datorită bunei colaborări, implicării și profesionalismului tuturor celor prezenți la această întâlnire.

Nicolae Miroslov PETREȚCHI

CURIERUL UCRAINEAN

Strada Radu Popescu, nr. 15,
sector 1, București
Telefon: 021.222.0724,
Tel./fax: 021.222.0737

E-mail:
curierul.ucrainean@gmail.com

Redactor-șef:
Ion Robciuc

Redactori:
Ștefan Buciuta
Kolea Kureliuk

Tehnoredactare:
Ștefania Ganciu

Tiparul executat la
Tipografia

„S.C. SMART ORGANIZATION SRL“

Trupuri și suflete scăldate în lumină

Primăvara este anotimpul care revarsă peste pământ un surplus de lumină, necesară trezirii la viață a vegetației și viețuitoarelor care au hibernat în timpul anotimpului alb.

Credința că fiecare primăvară aduce odată cu ea un incomensurabil spor de fotoni peste o bună parte a planetei noastre, numită Pământ, pălește în fața celei mai pozitive științe care este credința curată că mirajul mirific al adevăratei lumini este direct legat de învierea Domnului din moarte la viață. Această știință a sufletelor noastre vine din dragoste și pentru dragoste, din dragoste și entuziasm, iar nu, nicidecum, din vreo îndoială. Există o seamă de fapte obișnuite în decorul habitatului nostru, a locului în care ne odihnim trupurile împovărate de modul defectuos în care ne ducem zilele. Față de asemenea fapte uzuale, de rutină, nimeni nu ne poate acuza de patimă. De pildă, apăsăm într-un mod aproape mecanic întrerupătorul electric într-o cameră cufundată în semiîntuneric sau întuneric, și dintr-o dată s-a făcut lumină. S-a petrecut de fapt un lucru pe care îl considerăm a fi normal, cele cinci simțuri se bucură și încep să acționeze într-un regim de confort sporit, trupesc și sufletesc. Am acționat asupra întrerupătorului cu toată încrederea și s-a făcut lumină.

Încrederea valorează mai mult decât capitalul, spun mării economiști ai lumii contemporane. Asemănătoare cu gândirea acestora, se manifestă activitatea marinarilor. Navigatorul, aflat pe mare, susține că încrederea în steaua polară valorează mai mult decât cunoașterea căii de plutire spre o destinație dinainte propusă. În fond, dacă nutrești încredere, nu ai cum să te manifesti ca spirit contestatar și să întrebi: Cum una ca asta? Cum a înviat Isus?

Crede că, așa cum la începutul facerii lumii s-a arătat lumina în întunericul de obște a universului, tot așa a înviat Hristos. Totul s-a petrecut pe tăcute și într-o clipă. Și în clipa aceea a zis Dumnezeu: „Să fie lumină“; și a fost lumină. Această minune s-a petrecut fără ca, în prealabil, să fie rostit un cuvânt care să se audă, și a fost doar gândit. O lumină cosmică universală avea să descopere din momentul acela tuturor ochilor lumea în care trăim.

Lumea calculatoarelor face astăzi operații geniale cu o ușurință tăcută și cu o repeziciune de moment uluitoare. Cu atât mai multe a făcut Dătătorul tuturor darurilor, Făcătorul și al lumii consonant cibernetice actuale. Apoi dacă facem o regresie în timp, oare nu ne revin în minte momentele de ușurință și repeziciune cu care Domnul a înviat pe fiica lui Iair și pe fiul văduvei din Nain? Dar pe Lazăr din Betania, după patru zile!... A zis cuvinte - și s-a făcut, având putere de la Tatăl peste tot ce spune, chiar și ce gândește.

„Dacă întreaga lumină din univers - spune sfântul Velimirovici - s-ar strânge într-un soare, acesta tot n-ar putea să lumineze taina unui mormânt. Deoarece, cu cât avem mai multă lumină în jurul nostru, cu atât ne năpădesc mai multe plăceri și pentru trup și pentru minte; și cu cât ne înconjoară mai mult răs și flori, cu atât mai întunecos ni se pare mormântul.“

Dar până la adevăratul mormânt din cimitir, prin ferestrele casei noastre pământești se revarsă lumina soarelui. E acea lumină a naturii, despre a cărei bogăție vorbeam mai la începutul acestui eseu. Deocamdată astea-s condițiile pe care ni le oferă viața aceasta, până la cealaltă vreme a vieții noastre în care vom locui în Casa Sufletului. În prezent, printr-o deschizătură cât de mică se revarsă asupra noastră strălucirea

naturii, în schimb - de cealaltă parte - pe sub uși bate vântul rece al trecerii noastre pe acest pământ. „A fost oare vreodată cineva, care să poată intra în mormânt cu o lumină în mână, fără să-și fi pierdut zâmbetul vieții? - se întreabă același Sfânt Părinte“. Cu alte cuvinte, există oare cineva, care să poată săvârși ceea ce nu poate săvârși universal? Ei bine, o asemenea întrebare cât și celelalte întrebări asemănătoare se strâng în acest nod gordian.

* * *

Iată-ne acum la Ierusalim.

Pe acest cel mai mare câmp de bătălie din istoria neamului omenesc s-au dat cele mai aprige bătălii între oștile împărăției cerurilor și oștirile împărăției firii omenești.

Mai nevăzute sau ignorate, oștirile cerurilor au părut întodeauna a fi mai slabe și destinate a pierde luptele înainte de o biruință finală. Marele Stat Major al oastei împărăției cerurilor avea însă în fruntea sa, la un moment dat al istoriei neamului omenesc, pe Căpetenia celui ce potrivit profețiilor făcute avea să dea, prin chinuri, spre biruința finală a Vieții, propria-I biruință cheie. De aceea, anual, cele câteva zeci de mii de pelerini sosiți să trăiască pătimirile Domnului în Sâmbăta Mare, străbat toate etapele acestor bătălii, în chip victorios: dorm puțin, postesc mai mult, stau cu ceasurile nemăsurate la slujbe, fac deplasări de pe o colină pe altă colină, prin Sfânta Cetate.

Între timp, în chipul cel mai tainic posibil, Mormântul Domnului s-a prefăcut în Rai pil-duior...

Aproape toți reprezentanții semențiilor Pământului trăiesc în această atmosferă de bucurie duhovnicească deosebit de înaltă. Sufletele lor trădează în parte faptul că întregul univers în întreaga lui frumusețe ia parte la această petrecere: toți țin lumânări în mâini, dar sufletele lor sunt mai luminoase decât lumânările.

Această atmosferă de fiestă supremă pe pământ reprezintă o minune pe care numai Hristos Cel Înviat poate să o facă.

Lumina și bucuria învierii preface totul. Schimbă la față totul. Glasurile, fețele și chiar lucrurile stau sub însemnul unicului temei al frățietății între oameni: toți sunt deosebit de frumoși și buni. Dacă ai timp pentru reflecții, stai și te gândești că totul e regulă - ca în ceruri: bărbați și femei sunt la fel de frumoși ca și îngerii. Eu unul n-am decât un prilej potrivit, care mă face să-mi amintesc de ceea ce spune Edgar A. Poe [în Elena...] „Zămisliți în acele ținuturi care sunt pământ sfânt.“

Câtă dreptate are poetul! Nici vorbă de etnie; nici pomenire de interculturalism interetnic ș.a.m.d. Excepție poate că face momentul dinainte de cântatul troparului învierii pe toate limbile, cel care va pune în mișcare mai apoi procesiunea în jurul mormântului Domnului. Dar toate - canonul și liturghia - și toate cântările sunt acoperite de biruitoarea cântare a Luminii venite din ceruri: „Hristos a înviat din morți!“

În zorii zilei de Înviere, slujba s-a terminat în biserică, ea însă continuă în sufletele oamenilor.

În tradiția Bisericii noastre strămoșești se cinstește biruința Luminii Învierii prin celebrarea a ceea ce se cheamă Săptămâna Luminată. Se vor întreba acum unii de ce, în unele locuri, femeile merg la cimitir după proslăvirea de opt zile a Învierii lui Hristos, mai precis, în prima luni de după Săptămâna Luminată. Merg la mormintele rudeniilor lor. Le pomenesc în

Telegramă

Dragi concetățeni,

Vă felicit din toată inima cu prilejul Învierii Domnului!

Paștele a fost și va rămâne întotdeauna o sărbătoare deosebită pentru ucrainenii din întreaga lume căci el adeverește forța atotbiruitoare a Adevărului, Credinței și a Binelui.

Chiar și pe vremea ateismului agresiv și a subjugării, noi am știut că „Hristos a înviat!“ și că „Va învia Ucraina!“ . Și astăzi, adunați în jurul meselor pascale în familie, de la Kamceatka la Edmonton, de la Kiev până în Australia ne vom simți o parte a mării lumi creștine ucrainene, o parte a „familiei ucrainene unice“.

Fie ca apartenența noastră la această comunitate împrăștiată pretutindeni în lume să ne umple sufletele de mândrie pentru poporul ucrainean care, în ciuda tuturor vitregiilor cu care s-a confruntat în trecut, a știut să-și păstreze tradițiile creștine și demnitatea națională.

În aceste zile ale Sărbătorilor Pascale să ne amintim de ucrainenii cărora le este astăzi cel mai greu, ai căror copii nu au posibilitatea să învețe limba maternă în școală, să întâmpine Învierea lui Hristos în bisericile lor: de ucrainenii din Rusia.

Să ne amintim, în aceste zile, de miile de concetățeni ai noștri care, în dorința de a găsi un salariu demn pentru a-și întreține familiile, au fost obligați să migreze în alte țări.

Să ne amintim de toți aceia care prin viața și munca lor au făcut posibilă sărbătorirea Învierii lui Hristos în Ucraina liberă.

Hristos a înviat! Adevărat a înviat!

Cu stimă,

**Președintele Consiliului
Mondial Ucrainean de Coordonare
Mychailo Ratușnyi**

rugăciuni, ca să le vestească și acestora cele întâmplare. Și cele întâmplare se tot întâmplă, an de an, „precum este scris“. E acest obicei numit de popor Paștile Blajinilor. Un obicei disprețuit față de moarte, în general, iar în particular, un sens de încredere că și pentru cei morți va răsări ziua învierii lor din mormite. Cu acest prilej, curățatul mormântului de resturi de buruieni și sădirea de verdeață nouă peste mormânt, traduc în fapt încrederea că la o zi - Ziua de apoi - trupurile celor putreziiți se vor preschimba la „bursa“ acelei zile în trupuri noi, trupuri cerești.

Dragostea, credința, nădejdea - și iarăși Dragostea - acesta este tâlcul acestui obicei plin de frumusețe.

Iată câte sensuri poate avea lumina naturală la nivelul unei zile din viața noastră și adevărata Lumină! Nimic nu se vede de lumina strălucitoare a Învierii.

Mă simt iar trimis cu gândul să reflectez: Hristos n-ar mai fi Hristos dacă n-ar putea merge liniștit și sigur pe o mare înfuriată și întunecată beznă, dacă el n-ar fi Lumina, ci un copil care s-ar putea plimba cu o luntre pe suprafața liniștită a unui lac, imaginat de sinapsele unui creier surmenat, aflat într-o fază de „recuperare“ ce și-a propus să-și procure o clipă de duioșie... juvenilă.

Când îmi revin cu gândul, mă redresez rapid. Îmi amintesc de „cele ce s-au scris“...

Au fost scrise cu un scop precis: „Să nu se înspăimânte inimile voastre“.

Acum totul îmi pare perfect, justificativ, mă simt trupește și sufletesc un om împlinit, scăldat întru lumina nouă - adevărat a Înviat Hristos!

Mihai MATEICIUC

Paștele este socotit sărbătoarea sărbătorilor. El amintește de învierea lui Mesia - cea mai mare minune ce s-a petrecut pe Pământ. Într-un anotimp ce presupune renașterea naturii, el reprezintă sărbătoarea bucuriei, a reînvierii întregii vieți.

Cuvântul „Paște“ își are originea în limba ebraică, de la cuvântul „pesah“, ce înseamnă trecerea de la moarte la viață.

Pregătirea pentru aceste sărbători durează șapte săptămâni cât ține Postul Mare, aducător de sănătate fizică și spirituală, anticipând Învierea Domnului.

Ca orice sărbătoare creștină păstrează multe obiceiuri. Până în seara lăsatului de sec - duminică, gospodinele își strâng toate lucrurile împrumutate prin vecini. Animalele sunt adunate în grajduri, existând credința că altfel, toate vor rămâne împrăștiate prin poiană. În timpul mesei pregătite de gospodină, aceasta nu se mai ridică de pe scaun până la terminarea cinei pentru ca să stea cloștile pe ouă.

Prima sâmbătă a Postului Mare adună gospodinele la biserică, unde aduc colaci, colivă, miere pentru parastasul celor dragi, dispăruți dintre noi.

Duminica ce urmează, se numește „Duminica străngerii“. Acum încep să se topească zăpezile, ce-i dă și numele: Duminica străngerii - curge apa din munți.

În a doua duminică, dacă natura este liniștită, cerul senin, exact așa va fi primăvara în acel an.

A patra săptămână de post este „mijlocul crucii“. În miercuria din această săptămână este Sărbătoarea Crucii. Acum, gospodinele coc „cruci“ cu mac și le ung cu miere. O parte dintre ele se păstrează până la semănat. Este și sărbătoarea ouălor. În această săptămână se seamănă macul, răsadul de varză și roșii. Plantele semănate acum nu se vor teme de ger, vor rezista.

A cincea săptămână este cunoscută sub numele de „lăudată“. În sâmbăta acestei săptămâni este sărbătoarea lăudării Preasfintei Fecioare Maria.

A șasea săptămână este cea a Floriilor, sărbătoare a copiilor.

Cea de a șaptea săptămână, ultima dinaintea

Tradiții creștine ale sărbătorilor pascale la ucrainenii din Dobrogea

Paștelui, se numește Săptămâna Curată, Albă sau Mare. Se continuă postul, credincioșii se spovedesc și se împărtășesc, pentru iertarea păcatelor. Țăranii își continuă activitatea. Se seamănă culturile timpurii și mazărea - acestea vor crește mari și fără buruieni. În această perioadă nu se scutură, nu se șterge praful. Dacă nu păstrezi această datină, se crede că laptele și brânza vor face viermi. Nu se toarce lână pentru că puii vor ieși cu picioare strâmbe.

În această săptămână nu se consumă ulei și oțet. Lui Isus i se dădea oțet în timpul torturii, iar cu ulei l-au uns înainte de a fi băgat în mormânt. Nu se consumă urzici pentru că Hristos a fost bătut cu urzici și spini.

Joia Curată (Mare) este ziua trădării lui Iuda. Atunci slugile arhieresti au aprins un foc ca să se încălzească. Se spune că acesta este benefic sufletelor moarte care se încălzesc. Este ziua curățeniei de primăvară. Gospodarii se trezesc devreme, deretică în cămări, grajduri, curte și casă. Totul trebuie să fie în perfectă ordine. În grădini și livezi se strâng în grămezi frunzele, lujerii, buruienile uscate. Li se dă foc „ca să se curețe pământul de ger, de iarnă, de moarte și de tot felul de necurați“. Cândva, în această zi, erau înjunghiați porcii, pentru că pe masa de Paști trebuia să se găsească șuncă, cârnați, purcel la tavă cu hreanul în gură, iar acum cu mărunț în gură. Există zicala că „dacă tai porcul în această zi, slănina va fi curată“. În ultima jumătate de veac sau chiar mai mult, ucrainenii nu mai sacrifică porci, ci miei.

În Vinerea Mare e bine să nu se muncească. Femeile vopsesc sau încondeiază ouăle. După consumul lor, cojile se păstrează. Cu ele se afumă cei

bolnavi. Se crede că fumul lor vindecă diferite boli. (friguri, boli ale urechii și ochilor). Bărbații, în această zi, își întrerup activitatea. Dacă eventual ar semăna, totul s-ar usca. Există obiceiul de a înconjura casa în zori de trei ori, afumând-o cu tămâie, pentru ca sălbăticiunile (insecte, fiare) să nu se apropie de locuința sau de livadă. În această zi credincioși țin post negru sau măcar până la scoaterea din altar a Sfântului Aer în mijlocul bisericii. Nu se coase. Nu se toarce, nu se taie lemne. Unele gospodine coc cozonaci. În Vinerea Mare nu se cântă. Cine va cânta, va plânge de Paști.

Sâmbăta Paștelui este zi de împărtășanie.

Se vopsesc ouă pentru că se vor păstra bine în toate zilele de sărbătoare. Obiceiul vopsirii ouălor se păstrează încă din timpul păgânismului. Oul în trecut reprezenta simbolul vieții, începutul acesteia. Grecii susțineau că dintr-o jumătate de ou s-a făcut Pământul, din cealaltă cerul, din gălbenușe soarele, din resturi stelele. În China, în timpul sărbătorilor de primăvară, se vopseau ouă în culori variate. Strămoșii noștri considerau oul ca o taină a nașterii vieții, de aceea a apărut obiceiul pictării sau încondeierii a diferitelor imagini. Asemenea ouă erau dăruite iubitelor de către logodnică, dându-i să înțeleagă că „dacă mă iei pe mine - îți voi naște un fiu frumos ca acest ou“. Oul vopsit este purtat pe coloana vertebrală a animalelor ca să fie la fel de netedă. Ouăle se duceau la câmp. Aici erau aruncate în sus spunându-se: „să crești secară, grăule cât de sus sunt aruncate ouăle“.

Sâmbăta este considerată o zi tristă. Isus murise. Lumea se pregătește de Înviere.

Virgil RIȚCO

Primăvara este anotimpul renașterii..., a înviat Hristos în firul ierbii, în pajistile pe care zburdă micii, în ramurile-nmugurite și-n sufletele primenite. Creștinii îl cântă cu bucurie în aceste zile pe Cel care l-a scăpat pe om și omenirea de moartea sufletească, prin moartea Sa pe cruce. A dat pildă omenirii jertfindu-Se pe Sine, deschizând astfel calea mântuirii prin învierea vieții în faptele de bine.

Primăvara aduce ziua Învierii. Pacea cuprinde Cerul și Pământul. Se-aude al clopotelor cânt, care-i cheamă pe creștini să ia Lumină din Lumina cerească coborâtă pe pământ în Noaptea Sfântă a Învierii. Spre dimineață, biserica e-nlănțuită în cerul de lumină al coșurilor pline cu pască și bucate. Apoi, creștinii pornesc spre casă cu sufletul înălțat, salutându-se cu „Hristos a Înviat!“ - „Adevărat a Înviat!“. Așa o fac din moși-strămoși...

Tot conform tradiției, ar fi trebuit să se întâlnească la horă. Din păcate, horile de altădată nu se mai organizează. Trăim alte vremuri și totuși... În a treia zi de Paști, bălcăuțenii s-au bucurat de un spectacol de muzică și dans intitulat „La brațul Primăverii...“, organizat de Asociația Culturală „Kozaciok“ din Bălcăuți și de Primăria Bălcăuți.

Pe scena Căminului Cultural din localitate au urcat: Ansamblul „Stejărelul“ din Cajvana, Ansamblul „Negostineanca“ din Negostina, Ansamblul „Kozaciok“ din Bălcăuți, interpreții de muzică populară Maria Știrbu și Alexandru Nuțescu.

Un cuvânt de bun venit a fost rostit de către primarul comunei Bălcăuți, domnul Vasile Ursachi, și de

La brațul Primăverii...

către directorul Școlii cu clasele I-VII Bălcăuți, domnul Iulian Petru Chideșa.

De la domnul Iulian Ciotu am aflat că „Ansamblul de dansuri și obiceiuri „Stejărelul“ reprezintă ramura tânără a Societății Culturale „Stejarul“, înființată în anul 1907 care de-a lungul timpului a dat localității talenți dansatori și cântăreți. Considerăm că o mare atenție trebuie acordată tinerei generații de artiști deoarece ei reprezintă viitorul oricărei localități. Ansamblul nostru a prezentat numeroase spectacole în țară și străinătate, printre care menționăm cele de la Cernăuți, București, Iași, Rădăuți, Sucevița, Beclean, Câmpulung, Ciocănești. De asemenea, ansamblul a apărut și la emisiuni, la TVR și Favorit. Dintre jocurile îndrăgite din repertoriu amintim: Cureaua, Moroșanca, Cumătrița, Țărăneasca, Bălăceanca. Instructorii ansamblului sunt Vasile Tomuș și subsemnatul, iar coregrafia este semnată de Gelu Constantinescu.“ Pe scena din Bălcăuți, Ansamblul „Stejărelul“ a prezentat jocurile: Ciobănașul, Cureaua, Hora și Sârba. Interpreta Eudochia Răcari a interpretat cântecul „Mândră-i hora-n Bucovina“.

Ansamblul „Negostineanca“ din Negostina a interpretat dansuri tradiționale ucrainene. Am stat de vorbă cu domnul director al Școlii cu clasele I-VIII din Bălcăuți, Iulian Chideșa,

care este și profesorul îndrumător al acestui ansamblu care ne-a declarat: „Este un ansamblu tânăr, lucrăm de aproximativ 6 luni în această formulă. Coregraful ansamblului este domnul Valentin Vlăgea. Ansamblul a participat la mai multe manifestări precum și la emisiuni TV, la Favorit și la Național TV.“

Interpreții de muzică populară Maria Știrbu și Alexandru Nuțescu au interpretat piese din folclorul românesc specifice zonelor din care provin - Cajvana și Frasin.

Ansamblul „Kozaciok“ din Bălcăuți i-a întâmpinat pe toți cei prezenți cu un dans de bun venit. Apoi, parcă pentru a implora primăvara să vină, membrele ansamblului, în costume florale, au dat viață unui dans al florilor. A urmat un duel între generații, pus în scenă prin dans de membrii ansamblului. Hohote de răs a stârnit povestea ciuboțelelor fermecate. Deși ansamblul „Kozaciok“ a împlinit trei ani în această primăvară, s-a prezentat la spectacol cu un dans pregătit de bobocii ansamblului, care au evoluat pentru prima dată în fața publicului bălcăuțean. De asemenea, ansamblul „Kozaciok“ a prezentat un dans - hopac în patru perechi cu care se va prezenta în acest an la o cunoscută emisiune. Care? Rămâne o surpriză... Au încheiat programul cu un dans tradițional ucrainean cu care se vor prezenta în acest an la un festival din

Kiev, la care au fost invitați de asociația culturală „Ucraina - Lumea“. Despre activitatea acestui ansamblu am stat de vorbă cu instructorul lui, domnul Petru-Ștefan Șoiman: „Am început în urmă cu trei ani timid, dar cu multă pasiune, muncă și dragoste pentru frumos. Acum putem cita din palmaresul nostru următoarele evenimente la care am participat: Zilele satului Bălcăuți, Zilele orașului Siret, Zilele Municipiului Rădăuți, Ziua Ucrainei la Suceava, Festivalul Verzei - Milișăuți, Festivalul Interetnic „Conviețuiri“, Festivalul Multicolor și Festivalul Iashington din Iași, Festivalul Internațional „Arcanul“ - Rădăuți, Festivalul Internațional de Folclor Ucrainean - Tulcea, Festivalul „Pfungstfest“ - Bistrița-Năsăud, Festivalul Mondial al Tinerilor - Italia. Am înregistrat emisiuni la televiziuni locale, dar și naționale. Mulțumim tuturor celor care ne-au ajutat să evoluăm atât de frumos și-i așteptăm și la alte întâlniri frumoase cum a fost cea de azi.“

Pe scenă a evoluat și micuța Anamaria Brechler din Rădăuți, dar ale cărei rădăcini sunt tot în Bălcăuți. Ea a interpretat două cântecele în limba ucraineană: «Діти і літо» și «Соловейко».

Prezentarea spectacolului a fost asigurată de Lăcrămioara Grigoriuc și a cuprins, printre picături, frânturi din cele mai frumoase poezii de Paști în limba română și limba ucraineană.

Din Bălcăuți, gânduri înveșmântate în florile primăverii... Fie ca viața să vă fie ocrotită de Lumina curată a Sărbătorii Învierii...

Convalia HREHORCIUC

În pitorescul oraș-stațiune Gura Humorului, situat în mijlocul plaiurilor de legendă ale Bucovinei, a devenit o tradiție ca în marța premergătoare sărbătorii Floriilor din calendarul creștin-ortodox să se desfășoare Târgul de Paști de ouă încondeiate (închistrite), vase din ceramică, obiecte din lemn, icoane pe sticlă sau sculptate în lemn, cămăși brodate și altele. La Târg participă cei mai renumiți meșteri-artizani din județul Suceava.

Organizat de Centrul Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Suceava, Primăria orașului Gura Humorului și Muzeul Obiceiurilor Populare din Bucovina, anul acesta Târgul a ajuns la cea de-a XIV-a ediție și a avut loc la data de 3 aprilie, în incinta muzeului local.

Ca și în anii trecuți, numărul mare de vizitatori, mai ales grupuri organizate de elevi din oraș, dar și din alte județe ale țării, antrenați în programul săptămânii de „Școala altfel” au putut admira produsele unor adevărați artiști - meșteri populari printre aceștia aflându-se, din nou, multe dintre cunoștințele noastre mai vechi, de la edițiile anterioare ca: Fercal Lucreția, Ciuverca Aurelia, Niga Cristina, Eudeșec Silvia, Vereha Elena, Aneci G. și alții din deja renumita localitate Paltinu, unde încondeierea ouălor este o tradiție foarte răspândită. Elocventă în acest sens este și

Continuitatea unei tradiții

prezența, aproape anuală, la acest Târg a membrilor familiei Iasinovschi cu cei doi copii școlari, Andrei și Andreea. Dar au fost prezenți și meșteri din Ulma, Vama, Moldovița, Vatra Moldoviței, Poiana Stampei și altele. În mod surprinzător anul acesta au fost prezenți în număr mare și meșteri din zona Rădăuți, dintre care îi amintim pe Leuciuc Oresa, Lavric Doina, Tomiuc Adriana, Zinici Maria. Bine prezentată a fost și zona Humorului cu ii, broderii, prosoape țesute, bundițe și lucrări de artizanat în lemn. Un element artistic valoros le-au constituit pitoreștile costume populare specifice zonei de unde proveneau artizanii. Toate acestea, împreună cu obiectele expuse, îndeosebi ouăle închistrite prezentate în coșulețe împletite puse pe ștergere țesute, au constituit punctul de atracție al Târgului la care, realiști fiind, trebuie să recunoaștem că au contribuit tinerețea și frumusețea chipurilor majorității participanților. Dovadă a acestui fapt au fost aprecierile unanime ale vizitatorilor, declanșările blițurilor aparatelor de fotografiat și ale camerelor video.

Unul dintre obiectivele majore ale Târgului este promovarea valorilor culturale tradiționale din Bucovina. Luând în considerare numărul crescând de participanți și de obiecte expuse corelat cu numărul tot mai mare de vizitatori putem afirma că scopul Târgului este atins la fiecare ediție.

Nu putem să trecem cu vederea faptul că, de fiecare dată, vizitatorii au ocazia de a vedea pe viu tehnica de încondeiere a ouălor, îndemânarea cu care acești meșteri populari realizează adevărate opere de artă. Renumele acestei arte a depășit cu mult hotarele țării fiind cunoscută și apreciată chiar și pe continentul american. Tot cu această ocazie creatorii au împărtășit secretele meșteșugului și au dat interviuri.

La terminarea Târgului au fost acordate premii, iar participanții au primit diplome de exce-

lență și de participare așa că toți pot fi considerați câștigători. Acest fapt este îmbucurător și încurajator pentru ei, mai ales pentru cei tineri care, sub îndrumarea vârstnicilor deprind încă din copilărie arta încondeierii ouălor pascale, continuând din generație în generație tradiția respectivă.

Ne bucurăm de acest lucru deoarece în zilele noastre când „arta” chiciului și a prostului gust se extinde în toate domeniile, arta adevărată, pură, necontaminată de influențe străine contrare

bunei-cuviințe și moralității poporului nostru rămâne moștenită așa din moși-strămoși, găsindu-și locul și aprecierea în rândul celor ce știu să o aprecieze, iar aceștia nu sunt puțini, numărul lor crește continuu, căci ce este frumos și valoros a fost și va rămâne așa întotdeauna. Totuși, să nu uităm că gustul, atracția pentru frumusețe și cultură se educă chiar din copilărie, iar noi toți avem obligația morală să contribuim la asta, educând mai ales tineretul și influențând pe cei din preajma noastră. De aceea, considerăm binevenită orice acțiune culturală, artistică care are ca scop susținerea și promovarea valorilor autentice, tradiționale, iar fiecare ediție nouă a Târgului de Paști contribuie la acest lucru.

Iarema ONEȘCIUC

Taras Șevcenko omagiat la Arad

Aniversarea a 198 de ani de la nașterea marelui poet ucrainean Taras Șevcenko, geniu al poeziei ucrainene, artist unic prin maniera creației, apostol al adevărului și libertății, s-a bucurat și de contribuția elevilor Școlii Generale din Târnova.

Manifestarea a fost deschisă de dl Miculaiciuc Gavrilă, președintele filialei Arad a UUR, care a vorbit despre importanța celui care a fost întemeietorul literaturii și artei plastice moderne ucrainene, un pictor de o frapantă originalitate, dublat de un gânditor de anvergură și de un pilduitor militant pentru eliberare socială și națională a poporului său, pentru înfăptuirea aspirațiilor și idealurilor sacre ale acestuia.

Despre viața și opera poetului a vorbit dna prof. Anna Hanțig. În expunerea sa, a evocat contextul istoric în care s-a format și a trăit Taras Hryhorovyci Șevcenko, contribuția pe care a adus-o la afirmarea culturii și limbii ucrainene.

În partea a doua a manifestării, elevii claselor IV-VIII și grupul „Lileia”, pregătiți de dna Anna Hanțig, au prezentat un program cu poezii și cântece din creația poetului Taras Șevcenko. Programul a fost deschis de Masnița Ileana și Recalo Patricia (clasa a VIII-a), care

au recitat un fragment din poemul „Kateryna” urmat de cel mai îndrăgit cântec al ucrainenilor, a cărui măreție se apropie de aceea a unui imn: „Reve ta stohne Dnibr syrokyi”, și de recitarea poeziei „Lileia” de către Pinteana Ana (clasa a

X-a) și Miculaiciuc Monica (clasa a IX-a), iar mai apoi poeziile: „Iak by vy znaly panyci” - Kifa Marius (clasa a V-a); „Son” - Miculaiciuc Adela, Pisten Mihai (clasa a V-a); „Dumka” Oprean Florentina, Moldovan Lavinia (clasa a V-a); „I vyris ia na ciujnyi” - Pisten Mirela,

Hancik Ana (clasa a IX-a), Rasca Marinela (clasa a VI-a); „Meni trynadțeatyi mynalo” - Petric Gheorghe (clasa a V-a); „I zolotoi i dorohoi” - Iurcea Maria (clasa a IX-a), Hanțig Alexandra (clasa a VI-a). Poezia „Dumy moi”, scrisă pe tema „dorului de patrie”, departe de patrie, a fost interpretată de grupul „Lileia”.

S-au remarcat și elevii clasei a IV-a cu poezia „Tece voda z-pid iavora” (Berar Iasmina, Hanțig Denis), iar Irina Pinteana cu poezia „Îl iubesc pe Șevcenko”.

Eleva Berar Cornelia (clasa a VII-a) a recitat din poezia „Zapovit”, în care poetul își exprimă dorința ca după moarte să nu fie despărțit de patria sa dragă - Ucraina:

„Și când veți fi mai fericiți
În libera și noua lume,
Cu glasul bun sa v-amintiți
De viața mea și de-al meu nume”.

La sfârșitul programului, grupul „Lileia” a interpretat cântece din repertoriul poporului ucrainean.

Dl Miculaiciuc Gavrilă, președintele filialei arădene a UUR, a mulțumit în mod cordial tuturor celor care au depus eforturi pentru ca această activitate culturală să aibă loc, solicitând sprijin din partea părinților și din partea celor „în care mai curge sânge de ucrainean”, să participe activ la astfel de manifestări.

Manifestarea s-a încheiat într-o atmosferă prietenească, plină de voieșie.

prof. Anna HANȚIG

Este cunoscut faptul că, în luna martie, întreaga noastră activitate socio-culturală este concentrată pe omagierea vieții și operei marelui poet național ucrainean, Taras H. Șevcenko, de la a cărui naștere se împlinesc anul acesta 198 de ani.

Acest eveniment important nu avea cum să treacă neobservat mai ales la Tulcea unde, din iunie 2011, cu sprijinul Uniunii Ucrainenilor din România, a fost dezvelit, în Rotonda personalităților minorităților naționale, bustul poetului Taras Șevcenko în cadrul unei ample manifestări culturale în prezența unui public numeros și bucuros, în același timp.

Încă de la începutul lunii martie, împreună cu Comitetul filialei și președinții organizațiilor locale din județ, am stabilit un cadru organizatoric corespunzător în funcție de specificul fiecărei organizații locale, menit să ne sprijine în realizarea acestei acțiuni culturale.

Aceste pregătiri s-au desfășurat aproape întreaga luna martie finalizându-se în duminica zilei de 25 martie când în jurul orelor 10:30 ne-am adunat cu mic cu mare în fața bustului poetului Taras Șevcenko, unde cu câte o floare în mână în semn de omagiu am întâmpinat invitații noștri din Ucraina, o delegație condusă de doamna Iaroslava Reznikova, adjunct al șefului Departamentului culturii și turismului din cadrul Administrației Regionale Odesa, delegație din care au mai făcut parte profesorul Veaceslav Kușnir, decanul Facultății de Istorie a Universității de Stat „I.I. Mecinikov“ din Odesa, Ivan Stadnikov, adjunctul președintelui Administrației Raionale din orașul Reni, Vasyl Gonciaruk, președintele Asociației Ucrainenilor din Reni, Ihor Babaian și Valentyn Stroia de la Agenția de Cooperare Euroregiunea „Dunărea de Jos“ din Izmail însoțiți de grupul vocal-instrumental „Odeski muzyky“. Din partea Uniunii Ucrainenilor din România ne-a onorat cu prezența domnul Ion Robciuc, prim-vicepreședinte al UUR, căruia îi mulțumim pe această cale pentru efortul depus de a fi alături de noi în această zi.

Din partea organelor administrației publice locale, ne-au onorat cu prezența domnul Vasile Gudu, prefectul județului Tulcea, domnul Constantin Hogeia, primarul orașului Tulcea, reprezentanți ai instituțiilor publice locale. De asemenea, au fost prezenți senatorul Trifon Belacurencu, deputatul Horia Teodorescu și deputatul Corneliu Stroe.

Am deschis manifestarea cu un scurt moment omagial vorbind publicului prezent despre importanța și anvergura operei lui Taras Șevcenko în cultura națională și universală. Apoi rând pe rând în cuvântul lor invitații au reiterat importanța și universalitatea operei lui Taras Șevcenko.

După depunerea jerbilor și a florilor, ansamblul „Zadunaiska Sici“ din Tulcea a prezentat un scurt program artistic inspirat din versurile poetului, iar copiii Cristina Tutuianu și Simona Terente au recitat poezii în limba ucraineană din bogata sa operă. Deși timpul a fost scurt, momentul omagial dedicat poetului Taras Șevcenko a fost primit cum se cuvine de publicul numeros, fapt demonstrat de aplauzele îndelungi și calde cu care au fost răsplătiți artiștii noștri.

Conform programului, partea a doua a acțiunii noastre s-a desfășurat la Centrul Cultural „Jean Bart“ din Tulcea unde, cu sprijinul membrilor filialei, am organizat o expoziție de carte,

Sărbătorirea lui Șevcenko la Tulcea

de artă tradițională în care meșterii Gheorghe Toader și Ion Eremia și-au prezentat exponatele, precum și o expoziție foto inedită care prezenta câteva aspecte din viața culturală a comunității noastre. Dar principalul punct din program l-a constituit spectacolul omagial deschis de seniorii de la „Zadunaiska Sici“, coordonator Maria Carabin, la acordeon Dănuț Mironov,

mișcare din zona baletului clasic, fiind gustat pe deplin de publicul spectator avizat.

O surpriză plăcută a constituit-o prezența pe scenă a grupului „Rybalka“ din Crișan, coordonator Tudosia Oprișan, cu melodiile: „Vernys, vernys“, „Hylea, hylea“, „Moia myla“, melodii în care am remarcat armonie, finețe, muzicalitate.

Un moment aparte l-a constituit prezența grupului vocal „Ciorne more“ din Sf. Gheorghe, coordonator Maria Hordei, cu melodiile: „Zervalna na more furtuna“, „Cerez ricenku, cerez bystruiu“, „Oi, za haiom, haiom“.

Tineretul de la „Zadunaiska Sici“ a prezentat dansurile „Kalyna“ și „Vin flăcăii de la muncă“, dansuri tematice care s-au bucurat de succes și care s-au dorit a fi un mixaj între tradiția ucraineană și câteva mișcări moderne, dar și acestea inspirate din tradiția valoroasă ucraineană.

O altă surpriză plăcută a fost debutul pe scena Centrului Cultural „Jean Bart“ a grupului vocal-instrumental „Veselka“ din Caraorman, coordonator Gabriela Artimov, la orgă Vaniușa Artimov, cu melodiile:

„Horeat, horeat leampatociky“, „Posadyla roju kraik vikna“, „Ţvit iz roji“.

În final, a urcat pe scenă grupul vocal-instrumental „Odeski muzyky“ din Odesa, Ucraina, coordonator Serhi Lytvynov, care ne-a răsfătat cu câteva melodii tradiționale ucrainene. Totodată, am asistat la momente de reală virtuozitate la fluier și vioară susținute de frații Sokolov.

Prezentarea programului, a momentelor speciale atât în limba română, cât și în limba ucraineană a fost asigurată de Florentina Tudor.

În finalul acțiunii, am urcat pe scenă pentru a mulțumi din suflet artiștilor pentru eforturile susținute depuse în pregătirea și prezentarea acestui spectacol amplu, gazdelor noastre, echipei de la Centrul Cultural „Jean Bart“, invitaților din Ucraina și din România care, astăzi, au fost alături de noi la manifestarea culturală dedicată omagierii vieții și operei poetului ucrainean Taras Șevcenko. Stând de vorbă cu doamna Iaroslava Reznikova și cu ceilalți invitați după spectacol, impresiile acestora au fost mai mult decât pozitive, iar ceea ce au remarcat invitații din Ucraina a fost unanim recunoscut și de ceilalți, și anume originalitatea programului nostru artistic. Cred însă că ceea ce a produs o impresie deosebită a fost faptul că nu se așteptau să întâlnească așa ceva în România, pe malul Dunării la Tulcea, și anume o mișcare culturală de amploare cu specific tradițional ucrainean.

Totodată trebuie să mulțumesc tuturor celor care s-au implicat în această acțiune, în organizarea, pregătirea și desfășurarea manifestării și, nu în ultimul rând, Uniunii Ucrainenilor din România care a fost mentorul nostru moral și material.

Dumitru CERNENCU

Dansul coronițelor (Fata care coase) - prezentat de fetele de la „Zadunaiska Sici“ a impresionat publicul spectator

care a prezentat melodiile: „Mamyna vyșnea“, „Plavai, plavai, lebedonko“, „Oi, ty j chmeliu“. După aplauze binemeritate a urcat pe scenă ansamblul de cântece și dansuri „Zadunaiska Sici“ - tineret, coordonator Lioara Teodorov, la acordeon Dumitru Cernencu cu următoarele cântece: „Dunaiu, Dunaiu“, „A kalyna, ne verba“, „Ci ty ciuv mylenkyi“, repertoriu care împreună cu frumusețea costumelor noastre tradiționale a impresionat publicul spectator.

Spectacolul a continuat cu prezența pe scenă a grupului vocal „Dunai“ din Pardina, coordonator Dumitru Danilencu, la armonică Cornel Timofan, care a prezentat cântecele: „Oi,

Grupul „Dunai“ din Pardina

letila pava“, „Oi, u sad-vynohrad“, cântece care au impresionat publicul.

Tineretul de la „Zadunaiska Sici“ a prezentat în continuare o suită de dansuri tradiționale ucrainene, în care am revăzut frumusețea plaiurilor, frumusețea fetelor și a costumelor, virtuozitatea băieților care s-au întrecut pe sine.

Pe scenă a urcat grupul vocal „Bila makovka“ din Chilia Veche, coordonator Florea Lisavencu, cu melodiile „Nese Halea vodu“, „Tece voda u ierek“, „Ia j tebe jinko ne laiu“.

A urmat dansul tematic „Fata care coase“ în care fetele au strălucit prin grație, armonie și

„Noi te auzim, Cobzare, chiar și peste
veacuri,
Și glasul tău dă aripi sufletelor noastre,
Făurește frumuseți noi, uitând de vremuri
zbruciumate,
Pământul tău liber, Tarase“

Sub acest motto s-au desfășurat, la Iași, festivitățile dedicate celei de-a 198-a aniversări a nașterii marelui poet Taras Hryhorovyci Șevcenko.

În baza unei bune colaborări existente și consolidate pe parcursul ultimilor ani între filiala Iași a UUR și Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă“, și prin amabilitatea doamnei directoare Dana Luise Barnea, ne-a fost pus la dispoziție un spațiu generos unde am avut posibilitatea să organizăm o expoziție de ouă încondeiate alături de un grup de meșteri populari din localitatea Paltinu, județul Suceava, care cu bucurie și dăruire au prezentat doritorilor tehnica încondeierii ouălor din zona Sucevei. În același spațiu (holul de la intrarea în sala de festivități), am putut organiza și prezenta pentru oaspeții noștri o expoziție de carte din opera poetului sărbătorit, în limba ucraineană și română, câteva cărți despre Șevcenko, precum și un stand cu publicațiile (ziarele și revistele) UUR din acest an. În același cadru expozițional au fost lansate broșura *Sărbătorirea Crăciunului la ucraineni*, un DVD despre biografia lui Șevcenko și, respectiv, despre Șevcenko pictor, precum și un DVD despre bucătăria ucraineană în format bilingv.

La festivități, am avut ca oaspeți de seamă pe domnul Ion Robciuc, prim-vicepreședinte al UUR, dl Ioan Bodnar, prim-vicepreședinte al UUR, domnul Vasyl Nerovnyi, consulul Ucrainei la Suceava, reprezentanți ai

Taras Șevcenko sărbătorit la Iași

participat doi redactori de la TVR Iași, redactorul de la Radio Nord Est din Iași, dl Merișcă Lucian, redactorul de la Redacția pentru minorități a postului de Radio Iași, care au realizat scurte reportaje și interviuri pentru posturile locale de radio și televiziune.

Ansamblul „Bukovynka“

Domnii Ion Robciuc și Vasyl Nerovnyi, au rostit scurte alocuțiuni, subliniind importanța momentului aniversar și a celui sărbătorit pentru cultura ucraineană și cea universală.

Ansamblul „Veselka“

organelor locale, profesori universitari de la Catedra de slavistică a Universității „A.I. Cuza“ din Iași, reprezentanți ai altor minorități din Iași, ai centrelor culturale străine cu sediul la Iași, cadre didactice de la Colegiul Național de Artă „Octav Băncilă“, reprezentanți ai unor ONG-uri și firme, membri ai filialei noastre și părinți ai copiilor care au evoluat pe scenă, în total peste 275 de persoane, cărora le mulțumim.

Din partea mass-mediei au fost invitați și au

Programul propriu-zis a început cu poeziile „Testamentul“ și „Soarta“, recitate de studenta Natalia Bârsan în limba ucraineană și de elevii Botez Alexandra și Maștei Dragoș, în limba română.

Programul a continuat cu momente de muzică clasică prezentate de elevii Buchholtzer Walter la chitară clasică, Alexandroae Andreea la oboi și Păduraru Tudor la vioară, de la Colegiu, și, respectiv, Panainte Codrin la pian, o tânără speranță a filialei noastre.

Așteptate și îndelung aplaudate au fost și momentele prezentate de cele două ansambluri ale filialei „Bukovynka“, îndrumător prof. Ilie Gorovei și „Veselka“, îndrumător prof. Rodica Felișteanu, care au apărut pentru prima dată cu noile costume.

Cu ropote de aplauze au răsplătit spectatorii pe micuții și talentații dansatori ai filialei Otilia Serdenchiuc, Ani Maria, Daniel Marcu și Diana Marcu și

Ansamblul folcloric „Perla“ din Cernăuți, Ucraina

pe copiii care au interpretat un moment de pantomimă „Dansul struților“.

Aplaudate au fost programele prezentate de ansamblul folcloric „Rapsodia“ din Iași și ansamblul folcloric „Perla“ din Cernăuți, Ucraina.

De un succes deosebit s-a bucurat programul ritmat și deosebit de antrenant prezentat de ansamblul de folclor tradițional „Adamos Brass“, profesor îndrumător Liviu Adamache.

După un scurt cuvânt de încheiere, președintele filialei Iași a UUR a declarat închise festivitățile organizate cu ocazia sărbătoririi marelui poet ucrainean Taras Hryhorovyci Șevcenko.

Pentru buna desfășurare a programului au vegheat moderatorii, studentii Marusec Adriana și Tudor Lupu, care s-au prezentat ca adevărați profesioniști.

Din discuțiile purtate cu invitații, a rezultat că eforturile organizatorilor și-au atins scopul; marea majoritate a celor cu care am stat de vorbă ar dori ca astfel de programe să fie prezentate de cel puțin 5-6 ori pe an, cu diferite ocazii, fie ele de comemorare a unor scriitori ucraineni sau români, fie a unor date importante din istoria celor două țări.

Aducem mulțumirile Comitetului filialei noastre celor ce s-au implicat activ în pregătirea și desfășurarea programului, invitaților și formațiilor care au răspuns pozitiv la chemarea filialei noastre pentru a sărbători la un nivel artistic deosebit de înalt cea de-a 198-a aniversare a marelui cobzar.

Vă mulțumim și vă așteptăm și la următoarele acțiuni la care participă filiala noastră.

Victor HRIHORCIUC,
președintele filialei Iași a UUR

Toaca

Cam totdeauna le admiram doar în pădure, de aceea, nu mică mi-a fost surprinderea atunci când, străbătând drumul spre poștă (acum cu sediul în clădirea nouă a dispensarului uman) oricum mult mai aproape de locuința mea, pe lătunoaiele gardului din stânga, în sensul înaintării, le-am auzit, observat și chiar mi-am îngăduit mici popasuri pentru a le admira. Nu s-au sinchisit de prezența mea continuându-și treaba. Adică repezindu-și ciocurile subțiri și ascuțite într-un ritm rapid și cu o forță greu imaginabilă în scoarța lemnului. Mai rar mi-a fost dat să particip la un asemenea „spectacol“, într-un fel „ciudat“, bine proțâpitate pe gardul din sat. Aceste păsări au părăsit temporar codrul pentru a-și găsi hrana în locurile descrise și urmărindu-le căutarea asiduă mă gândisem ce or fi găsit sub scoarța uscată a lătunoaielor? Viermișori, insecte... Poate! Dar cu câtă insistență aflarea sau neaflarea lor! Mi s-au părut interesante deci locurile pe unde au poposit ciocănitorele. Le-o mai fi dat cineva importanță sau numai subsemnatul? Cine știe! Adevărul este că acest „spectacol matinal“ mi-a retrezit în suflet dorul de a le vedea la ele acasă, prin munții mei dragi din Izvoarele Sucevei, colindați de mine, în anii petrecuți aici (mai cu seamă în acei 26 ani de serviciu), pe bune, de mii de ori!

Decebal Alexandru SEUL

După o lungă așteptare a venit și ziua în care trebuia să plecăm în Ucraina, la Lviv, la firma „Fanel“, care a realizat costumele scenice pentru una dintre cele două formații, înființate, în anul 2011, la filiala Iași a UUR - formația de dansuri „Veselka“.

Pregătirea în vederea deplasării a fost minuoasă, ca de altfel întreaga activitate pe care au întreprins-o membrii Comitetului în demararea acțiunilor pentru achiziționarea costumelor susmenționate. Încercarea de a confecționa aceste

Perseverența aduce roade...

costume, inițial, pe plan local, iar apoi undeva în țară, s-a lovit de tot felul de probleme legate fie de cost, fie de decontare. Ne-am propus, în prima fază, să realizăm un număr de 8 perechi de costume naționale ucrainene complete (8 pentru băieți și 8 pentru fete, inclusiv coronițe, cizme și căciuli) pentru formația de dansuri „Veselka“.

După ce am primit acceptul președintelui UUR să facem demersurile necesare, am găsit susținere din partea Ambasadei Ucrainei din București, în persoana domnului Viorel Kotyk, ministru-consilier însărcinat cu afaceri al Ucrainei în România, care s-a oferit să găsească sponsori din Ucraina dispuși să ne sprijine în acest sens.

După ce am primit aprobarea Consiliului UUR și confirmarea sponsorizării, prin implicarea directă a primarului din Vinnyțea, am parcurs pașii ce se impun în astfel de situații, inclusiv, încheierea unui contract cu firma furnizoare.

A mai urmat o perioadă destul de lungă de tatonări, de consultări, alegerea modelelor, realizarea măsurătorilor...

Dar toate au trecut, au rămas în urmă.

Venise și ziua mult așteptată. Firma „Fanel“ ne-a confirmat faptul că comanda solicitată a fost realizată. Eram bucuroși. Aveam costumele. Chiar dacă, între timp, trecuse ziua în care ne planificasem inițial să sărbătorim cea de-a 198-a aniversare a nașterii marelui poet ucrainean Taras Hryhorovyci Șevcenko, eram deosebit de bucuroși și dornici să facem recepția și să aducem în țară costumele.

Drumul, deși lung, până la destinație l-am parcurs fără probleme. Mai mult de atât, am avut ocazia să rememorăm unele momente din istoria Ucrainei, călătorind prin locuri pline de istorie.

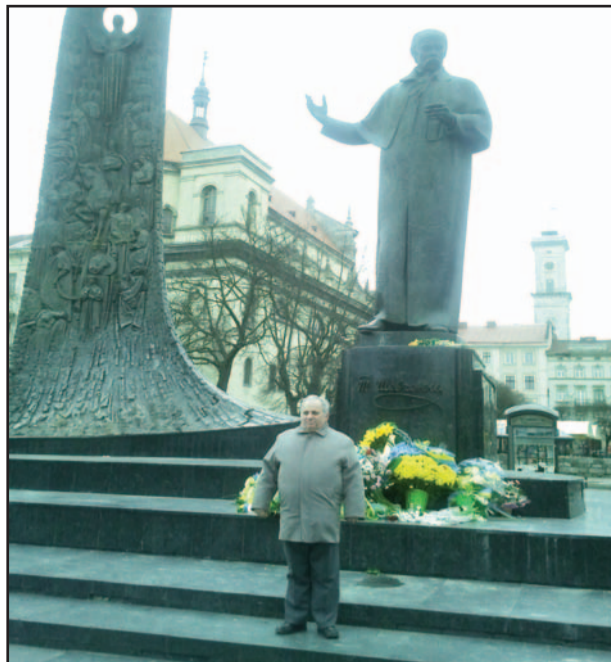
Ajunși la destinație, am fost așteptați de reprezentantul firmei, doamna Iryna Ganiț, care s-a oferit să ne conducă și să ne prezinte cele mai reprezentative monumente din oraș. Deși cunoșteam destul de

multe despre orașul Lviv, în prezența unui ghid dornic să prezinte frumusețile și specificul orașului, în special partea veche a acestuia, am avut surprize și am rămas cu amintiri deosebite. Singurul nostru regret, care, de altfel, a fost subliniat și de „ghidul“ nostru, a fost acela că șederea la Lviv era de scurtă durată.

După excursia prin oraș, de comun acord cu dna Iryna, am stabilit programul pentru vizitarea firmei în vederea recepției și preluării costumelor confecționate pentru noi.

Apoi am vizitat firma „Fanel“ fiind însoțiți de dna director comercial. Aici ne-am întâlnit cu directorul firmei, dna Horeva Liudmyla, care a dat dispoziții ca să fim conduși prin toate secțiile de producție: de la proiectare, design, croială, confecționare și până la finisare. Peste tot am fost întâmpinați de fețe zâmbitoare (98% femei) gata să-și prezinte munca. Deși nu au un spațiu

director comercial. Aici ne-am întâlnit cu directorul firmei, dna Horeva Liudmyla, care a dat dispoziții ca să fim conduși prin toate secțiile de producție: de la proiectare, design, croială, confecționare și până la finisare. Peste tot am fost întâmpinați de fețe zâmbitoare (98% femei) gata să-și prezinte munca. Deși nu au un spațiu

Italia, Franța etc. Firma lucrează numai pe bază de comenzi ferme și pentru colective mari. Din discuția purtată cu directoarea firmei, aceasta și-a manifestat dispoziția să colaboreze cu diaspora ucraineană din România, în sensul confecționării costumelor tradiționale ucrainene, la comandă și nu numai. Colectivul firmei este dispus să colaboreze și în plan cultural în sensul schimburilor de formații artistice și participarea la târguri și festivaluri organizate în România și, respectiv, în orașul Lviv.

După ce au fost încheiate formalitățile de recepție și plată a produselor, ce urma să le aducem în țară, și regretul exprimat de gazde că perioada de ședere a noastră a fost prea scurtă, ne-am luat rămas bun de la gazdele noastre pri-

mitoare, cu promisiunea din partea noastră de a promova produsele lor prin ansamblul nostru „Veselka“ și dacă vor fi doritori să asigurăm intermedierea celor interesați de colaborare cu această firmă în domeniile susmenționate.

Drumul către casă a fost mai greu, între timp revenise iarna în zona de nord, dar am avut posibilitatea să vedem unele dintre frumusețile ținutului de pe itinerariul nostru de deplasare: Lviv-Ternopil-Cernăuți.

Am ajuns târziu acasă, dar cu satisfacția unui lucru dus până la capăt. Am realizat un prim pas în dotarea celor două formații ce activează pe lângă filiala Iași a UUR. Urmează cel de-al doilea... Avem convingerea că se va găsi soluția și pentru ce-a de-a doua formație - grupul vocal-instrumental „Bukovynka“.

Ne folosim de această ocazie ca să aducem mulțumirile noastre, în numele membrilor filialei Iași a UUR și nu numai, pentru sprijinul ce ne-a fost acordat în vederea realizării acestui deziderat, președintelui UUR, Ambasadei Ucrainei din București, Consiliului UUR, care a aprobat solicitarea noastră, primarului orașului Vinnyțea și sponsorului din Ucraina care ne-a sprijinit financiar și, totodată, să le adresăm invitația de a participa la acțiunile ce le va iniția sau la care va participa filiala Iași prin cele două formații „Veselka“ și „Bukovynka“, prima dintre acestea fiind sărbătorirea celei de-a 198-a aniversări a marelui poet național ucrainean Taras Hryhorovyci Șevcenko, ce va avea loc în ziua de 08.04. 2012 în sala de festivități a Colegiului Național de Artă „Octav Băncilă“

Ansamblul „Veselka“ în noile costume

expozițional prea mare și nici nu și-au propus deocamdată lucrul acesta, având în vedere că producția lor este atât de solicitată, încât nu e timp ca să lucreze pentru depozitare și revânzare ulterioară, am putut constata o diversitate de costume populare ucrainene, aranjate pe cele mai reprezentative zone etnografice. Din prezentarea făcută de către directorul firmei, am aflat că aceasta confecționează costume naționale ucrainene de scenă, în primul rând pentru cele mai reprezentative colective artistice din Ucraina, iar de mai mulți ani au ieșit pe piața internațională,

pentru ucrainenii din diaspora, în special din Canada, Australia, Brazilia, Polonia, țările CSI,

din Iași.

Victor HRIHORCIUC

În actualul an școlar, cu o săptămână înainte de vacanța de primăvară, s-a introdus în programa școlară o activitate denumită „Școala altfel“.

Așadar, în perioada 2-6 aprilie, în toate unitățile de învățământ s-au desfășurat activități în cadrul programului „Școala altfel“.

În ce a constat? Vizite la diferite societăți, muzee și așezăminte culturale, concursuri pe diferite teme, concursuri sportive, activități religioase, ecologice etc.

În cele ce urmează, mă voi referi la „Școala altfel“ în localitățile Măriței și Călinești Enache, comuna Dărmănești, județul Suceava.

Participând la acțiunile întreprinse și studiind materialele în speță, mi-am dat seama că nu le pot cuprinde pe toate, ca atare voi relata succint.

„Școala altfel“

La Măriței, clasele I-IV, câteva titluri de activități: „Urcuș spre înviere“, „În lumea cărților“, „Micul pieton“ (prezentarea semnelor de circulație, concurs), „Pământul, o planetă mai curată“ (activitate de educație ecologică și protecție a mediului). Cadrele didactice implicate: Veronica Barbir, Eugenia Iencean, Daniela Barbir, Lenuța Perpeluic.

La clasele V-VIII: „Învăț să spui nu“, „Obstacole în calea alimentației sănătoase“ (dezbateri, prezentări, întâlnire cu medicul comunei), „Artiștii noștri“ (concursuri de interpretare vocală, instrumentală, dans), „Să ne cunoaștem satul“ (vizită la ferma de animale și la brutărie; de notat faptul că la brutăria „Corneliu“, soția patronului Cornel Holeiciuc, doamna Dorina Cornelius, i-a servit pe toți vizitatorii cu produse de patiserie). „Izbânda minții“ (concurs de cultură generală), „Reporter pentru o zi“ etc. Profesorii care au condus activitățile sunt: Iulia Marinela Mihai, Dragoș Petreșeniuc, Andreea Grămadă,

Gheorghi Iacoban, Vasile Perpeliuc (director coordonator), Daniela Faraon, Elena Maria Tcaciuc, Cristina Macoveiciuc.

La Școala din Călinești Enache: „A fi un bun cetățean (activitate de educație rutieră, PSI și alte situații de urgență), „Mari descoperiri ale lumii“ (DVD), „Curiozități matematice“, „Micii ecologiști“ (formarea unei atitudini ecologice prin exersarea unor deprinderi de îngrijire și ocrotire a mediului), „Paștele în alte țări“ (dezvoltarea interesului pentru cultura ucraineană), „I love England, J'aime la France“ (dezvoltarea dorinței de cunoaștere a culturii și civilizației engleze și franceze), „Drumul crucii - urcuș spre Înviere“, „Obiceiuri și tradiții de Florii și Paști“, „Iepurașul la noi în școală“ (desenarea și pictarea darurilor aduse de iepuraș).

Au condus activitățile: Doina Cușnir, Valentina

Ciobăniței, Laura Aroneț, Irina Vasilescu, Petru Ilincăi, Radu Cazacu, Lucian Dumitriu, Vasile Chidoveț, Ionuț Plecan, Georgeta Ilincăi, Ovidiu Devisevici, Simona Cușnir.

A avut loc și o activitate comună a celor două școli, și anume o competiție sportivă școlară „Cupa primăverii“. Probele competiției: mini-fotbal clasele I-IV și handbal, clasele V-VIII. O zi plină de adrenalină. Ostilitățile au fost conduse de dl prof. Vasile Lupitrec. Sponsorul acțiunii: SC Rural Com SRL.

Printre colaboratori la toate acțiunile notăm Comitetul de părinți, medicii Veronica Șveduneac și Florea Liliana, Poliția, Primăria comunei Dărmănești.

Kolea KURELIUK

Ștefan Hrușcă, prezent la „Școala altfel“ în Rona de Sus, Maramureș

După două zile de vizită în satele românești de dincolo de Tisa (Ucraina) și la Sighetu Marmației, unde cunoscutul și îndrăgitul cantautor maramureșean Ștefan Hrușcă a terminat Liceul Pedagogic acum 35 de ani, acesta a poposit la o fostă colegă de clasă, înv. Kopoștiuc Otilia, stabilită la Rona de Sus.

Luni, 2 aprilie 2012, fosta colegă (actuala învățătoare), Kopoștiuc Otilia l-a invitat la Școala cu clasele I-VIII din Rona de Sus. Întâlnirea a fost foarte emoționantă. Atât cadrele didactice, cât și elevii l-au primit pe îndrăgitul cantautor Ștefan Hrușcă cu mare entuziasm. Copiii l-au recunoscut imediat, și-au amintit de colindele interpretate de Ștefan Hrușcă, i-au cântat în limba română și câteva colinde în limba ucraineană. Având pregătirea de cadru didactic, Ștefan Hrușcă a purtat discuții cu elevii despre importanța școlii în viața copiilor și, în general, în viața omului. A fost o întâlnire memorabilă. Prima zi din săptămâna „Școlii alt-

Au urmat alte zile ale „Școlii altfel“ (2-6 aprilie 2012) în care preșcolarii, elevii, cadrele

didactice și părinții au fost implicați în activități inedite atât în școală, cât și în afara ei. Am să amintesc câteva activități pregătite și coordonate de învățătoarele din centru. Activitatea de lucru a fost coordonată de învățătoarele Kopoștiuc Otilia, Semeniuc Tanea și Petrovai Liliana Dina. Marți toate clasele au pornit prin comună cu scopul de ecologizare, acțiunea fiind coordonată de înv. Semeniuc Tanea, Boiciuc Ana, Petrovai Liliana, Traista Marinela.

Miercuri s-au desfășurat jocuri în aer liber și învățarea de dansuri, activități coordonate de Lavița Violeta, Semeniuc Tanea, Duciuc Lidia Cerasela, Turda Ramona. O activitate foarte plăcută

pentru copii s-a desfășurat joi - încondeierea ouălor, coordonată de înv. Boiciuc Ana, Leva Simona, Brumar Olea și Kopoștiuc Otilia. Săptămâna de „Școala altfel“ s-a încheiat vineri, 6 aprilie 2012, cu excursia copiilor la mănăstirea ucraineană și la castelul Appadi din Coștiui, coordonatori fiind înv. Romanic Miroslava, Leva Simona și altele. Clasele gimnaziale au desfășurat activități la nivel mai înalt sub coordonarea profesorilor.

Și preșcolarii au participat la această săptămână distractivă, ieșită din tipar. Am să enumăr câteva activități mai deosebite desfășurate de educatoarea Boiciuc Mihaela: reconstituirea poveștii după desene colorate (Cenușăreasa), concurs de ghicitori, atelier de pictură (Vine iepurașul), concurs sportiv, construirea machetei pădurii din diferite obiecte, plantarea florilor și a legumelor în grădiniță sub titlul „Omul sfințește locul“ și excursie la Zadiloc - „Să respirăm aer curat“. A urmat vacanța de primăvară cu sărbătoarea Sfințelor Paști. Urăm sărbători fericite tuturor!

Ileana DAN

fel“ va rămâne vie în mintea și inima elevilor Școlii cu clasele I-VIII din Rona de Sus. Mulțumim înv. O. Kopoștiuc care a făcut posibilă o asemenea întâlnire.

„Grămești - 250“

Localitatea Grămești este situată în zona podișului Sucevei, parte a masivului Dragomirna.

Masivul deluros Dragomirna, are cota maximă de 528 m în vârful Teișioara.

Comuna Grămești este situată în partea de est a județului Suceava, scaldat de râul Siret, apă ce delimitează teritoriul județului Suceava de județul Botoșani.

Localitatea beneficiază de o resursă hidrologică însemnată prin amenajarea barajului pe râul Siret și a lacului de acumulare „Rogojești“ pe o lungime de circa 4 km.

Așezarea are în componență cinci sate: Grămești (reședință de comună), Bălinești, Botoșenița Mică, Rudești și Verbea, ce cuprind o suprafață de 3727 ha și numărând peste 3124 de locuitori la recensământul din 2002.

Fiind o localitate cu profil agricol, 70,2% reprezintă teren arabil, 12,6% păduri și terenuri cu vegetație forestieră și 17% pășuni și alte suprafețe.

Populația activă a comunei, în cea mai mare parte se ocupă cu agricultura, numai 255 de persoane sunt salariați, cea mai mare parte în sectorul bugetar, ca de exemplu administrație publică, învățământ, sănătate, asistență socială, apoi construcții și industria de prelucrare a laptelui.

Cea mai reprezentativă unitate este S.C. „TUDIA“ SRL care colectează și prelucrează laptele, fabricând și produse de panificație. Istoria comunei se pierde în negura veacurilor.

prevede existența în... „Rudești și Grămești a moșiilor lui Dumitru Palade vornic, după cum rezultă din evidența proprietăților aflate în Tabla Țării Bucovinei“ din acel an în arhivele mănăstirii Putna, unde s-a judecat și a fost hotărâtă cauza.

Localitatea Grămești, prin zona și poziția geografică a așezării, ar putea să cunoască o bună dezvoltare turistică.

Comuna Grămești păstrează un însemnat monument istoric, realizat la sfârșitul secolului al XV-lea. Monumentul arhitectonic de o mare valoare este însăși biserica de curte boierească, ctitorie a logofătului Tăutu.

Biserica e amplasată la marginea moșiei sale,

Întâlnire de suflet pentru suflet

orientată spre intrarea în satul Bălinești. Construcția are formă dreptunghiulară, iar la capete

are abside poligonale la care s-a alipit un turn-clopotniță, ce constituie și un pridvor de intrare în lăcaș.

Toate părțile fațadelor sunt împodobite în decorație de ceramică policromă, iar ferestrele sunt din piatră sculptată în stil gotic.

De mare valoare artistică sunt și picturile din interiorul bisericii, realizate de zugravul Gavril Ieromonahul, care a introdus în opera artelor și frize.

Pictorul prezintă toate personajele în mod realist, pornind de la ctitorul Tăutu alături de soția și fiica sa.

Biserica este bine întreținută și e în conservare și restaurare, cum ne-a confirmat preotul satului Bălinești în timpul vizitei noastre.

Nu pot încheia consemnările mele fără să adaug un frumos gest al conducerii școlii din această minunată așezare, care a permis ca în data de 3 septembrie 2011, să se întâlnească cea mai veche și cea mai numeroasă promoție a Școlii Pedagogice Ucrainene din orașul Siret din anul 1954. Aici a activat până la pensionare și colegul nostru Marianciuc Tit, care cu familia sa și prietenii de o viață a organizat și sponsorizat această întâlnire culminând cu o petrecere de pomină.

Cu ocazia întâlnirii noastre, elevii școlii îndrumați de învățătorul Vasile Amarici au susținut un recital folcloric din creația zonei.

Comuna Grămești poate dezvolta turismul folosind actualele rețele din zonă și valorificarea potențialului conferit de localizarea așezării în fața principalelor trasee turistice ale județului nostru și ale celui vecin.

Presa vremii, din perioada interbelică semnaleză „Moartea de erou“ miercuri, 23 august 1939, ce coincide cu august istoric de mai târziu din anul 1944.

Ziarul „Semnalul“, de pildă, consemna următoarele: „A căzut un erou! A căzut un erou la datorie și simțim o emoție jalnică, pătrunzătoare, așa cum ne tulbură și ne exaltă, în același timp, misterul stelei care cade.

Un erou a căzut la datorie, unul dintre cei mai buni ostași ai M. S. Regelui. Un copil din Bucovina, ținut care a dat țării oameni întregi, de înaltă distincțiune sufletească animat de un cald patriotism: Teodor Pauliuc, cercetaș în timpul războiului de întregire, și-a pus de nenumărate ori viața în primejdie, ca telefonist de front și observator în tranșee. A ieșit primul din școala de ofițeri de cavalerie. Excelent călăreț, tânăr brav și minte limpede e trimis la Saumur, la celebra școală militară franceză, unde, înainte de toate se învață eroismul. Pauliuc era destinat prin însușirile sale înăscute să strălucească în această școală.

El este primul din școală, așa cum la cursurile hipice câștigă laurii victoriei. Ofițer de valoare în statul major, se dovedește în toate împrejurările un caracter excepțional, o excepție.

Carierea deschide în fața lui perspective cele mai frumoase...“

Aceste aprecieri și sublinieri despre personalitatea, calificarea și valoarea ostașului român sunt un uriaș prestigiu ce merită întreaga armată română în decursul istoriei sale milenare.

Alt cotidian, al vremii, ziarul „Curentul“, tot din 24 august 1939, redă și istoricul originii căpitanului

Pauliuc, astfel: „În țărâtimea noastră, așa cum sub straturile de pământ dorm cetăți mândre de comori istorice, stăruie latent toată nația eroică, toată nația înfruntătoare a curentelor vijelii ale istoriei. Trăiesc umili țărani sclavi de istorie, ei reprezintă adesea în câte un gest autenticitatea morală a rasei, în câte un fiu al brazdei, apare deodată uitatul cod eroic al datoriei, al onoarei, așa cum l-au avut năprasnicii ostași a lui Ștefan cel Mare.“

După multe, multe sublinieri și aprecieri a înaltei datorii ostășești și patriotice și a înaltelor calități morale și de credință, autorul articolului își pune și ne pune întrebarea de unde vine această nobilă ființă a neamului nostru și consemnează următoarele: „Te întrebi însă de unde, din ce depărtări, din ce adâncuri ereditare vine acest nobil semn al datoriei!“ și continuă să explice: „Fiu de țaran din ținutul Sucevei, unicul cărturar într-o familie de plugari, concentrat în voința afirmării, harnic în nesațiul învățăturii, aducând în toate actele acel spirit serios al unei aspre concepții asupra vieții. În râvna lui de izbândiri nu era graba secătuirii, acea sprinteală de parvenire care nu stă să cântărească mijloacele, voia să ajungă fruntea sus, semeț, așa cum câștigă victoriile pe câmpul de luptă: eroic. Fiu de țaran din părțile Sucevei, mă întreb, îndepărtate reflexe de noblețe vitejească au trăsături în căpitanul Pauliuc atunci când fără să asculte îndemnul, asigurările, unui superior care

încearcă să împiedice și a aplicat, fără ezitare, lucid, sancțiunea pe care i-o dicta concepția lui aspră despre datorie și onoare“.

Nefericitul eveniment, onoarea armatei și a uniformei va înclina mai mult decât gestul dispariției sale firești. Pilda și sacrificiul datoriei îndeplinite va servi ca un caz de onoare și de virtute militară.

Domnul general adjutant Paul Teodorescu, de la ministerul Aerului și Marinei, a transmis prin ordin de zi ofițerilor, subofițerilor și soldaților, ca și marinarilor și zburătorilor, prin care vestea că: „la 8 august 1939, la Sofia, în cursul îndeplinirii unei delicate misiuni, s-a stins fulgerător căpitanul Pauliuc Teodor, un fiu de plugar bucovinean, fiind viteaz și conștiincios în îndeplinirea misiunii, plin de vocație pentru cariera armelor, un luptător plin de abnegație până la sacrificiu suprem.“

Din presa locală, și anume „Glasul Bucovinei“, din august 1939, nr. 2701 p. 3, se consemnează despre: „înmormântarea căpitanului Teodor Pauliuc“. Ziarul arată că la înmormântarea căpitanului decedat au participat și domni, generalul Hasievici și Rezidentul Regal Flondor.

De asemenea, din același ziar aflăm că: „D. Rezident Regal Flondor, însoțit de dnii dir. Luminăceanu, insp. de siguranță Zahau, Nichifor și Măruntu au întâmpinat ieri în gara Dărmănești pe generalul Hasievici, însoțit de d. maior Florescu. Era prezent și d. col. Bibescu, co-

Căpitan Teodor Pauliuc

mandantul garnizoanei Suceava. Cu mașinile s-au dus apoi la Călinești, pentru a asista la înmormântarea căp. T. Pauliuc. Au luat parte și dnii, primpretor Ioachimescu, maiorul Moțoc, lt. col. Pleșoianu comandant, reg. Roșiori, delegații de ofițeri, arcași și un numeros public. Serviciul religios a fost efectuat de un sobor în frunte cu păr. Văleanu. Au vorbit la cimitir dnii lt. col. Pleșoianu și generalul Hasievici, elogiind pe distinsul ofițer dispărut dintre noi“.

Și astfel se încheie, la nici patru decenii, viața unui fiu al Bucovinei de etnie ucraineană, fecior școlit de familia Pauliuc, erou național pe timp de pace, pentru memoria urmașilor, urmașilor săi.

Se cuvine ca an de an, de ziua eroilor, noi, consătenii și bucovinenii să ne cinstim toți eroii neamului care de-a lungul istoriei noastre s-au jertfit pentru binele nostru și al patriei.

Veșnica pomenire!

Ion Cozmei și întâia ediție bilingvă ucraineano-română a „Cobzarului“ lui Taras Șevcenko

Lansare de carte la cea de-a 198-a aniversare a lui Șevcenko

În ziua de 9 martie a.c., la împlinirea a 198 de ani de la nașterea marelui romantic slav Taras Șevcenko (1814-1861), în sala de protocol a Primăriei orașului Siret, în fața unui auditoriu select, tineri și vârstnici din Bucovina, locuitori ai orașului, oaspeți din București, Botoșani, Maramureș, alături de delegații din Kiev - capitala Ucrainei, Cernăuți și Hmelnyțkyi (Kamianet-Podilskyi) a avut loc un eveniment cultural neașteptat: lansarea ediției bilingve ucraineano-române a „Cobzarului“ șevcenkian în prezența celui mai mare poet contemporan și erou al Ucrainei, Ivan Draci, președintele Societății „Ucraina-Lumea“, a poetului-traducător al lui Taras Șevcenko, Ion Cozmei, directorului Editurii „Bukrek“ din Cernăuți, Daryna Maksymet, Excelenței Sale consulul general al Ucrainei la Suceava, Vasyl Boieciko, a lui Gheorghii Halyci, prim-vicepreședinte al Administrației de Stat Regionale din Cernăuți și Vasyl Sukaci, vicepreședinte al Consiliului Orașenesc Kamianet-Podilskyi din regiunea Hmelnyțkyi, a lui Ion Robciuc, prim-vicepreședinte al UUR, redactor-șef al „Curierului ucrainean“, a Allei Kendzera, vicepreședinte al Societății „Ucraina-Lumea“ din Kiev, a Iaroslavei Colotelo, consilier al Ministerului Culturii și Patrimoniului Național, a lui Viorel Serdenciuc, viceprimar al orașului Suceava etc.

În fața auditoriului atât de numeros pe masa prezidiului stăteau expuse câteva exemplare ale ediției de lux, bilingve, ucraineano-române a „Cobzarului“ lui Taras Șevcenko, volume masive din hârtie cretată, cu ilustrații - copii din pictura marelui Șevcenko.

După prezentarea personalităților din prezidiu Ivan Draci, Ion Cozmei, Daryna Maksymet, Gheorghii Halyci, Vasyl Sukaci, primarul orașului Siret, Adrian Popoiu își exprimă bucuria de a fi gazda unui asemenea mare eveniment cultural despre opera poetică a lui T. Șevcenko „Cobzarul“ atât de populară între ucraineni, dar și toți ceilalți cititori care îndrăgesc poezia marelui romantic ucrainean.

Ca moderator, subsemnatul a motivat că prezența înalților oaspeți se datorează, desigur, cultului ucrainenilor față de „Cobzarul“ lui Taras Șevcenko, care de la apariția întâiului volum, acum 172 de ani, a rămas ca o flacără nestinsă în sufletul ucrainenilor de pretutindeni și nu numai al lor, întrucât marele romantic ucrainean asemenea lui A. Mickiewicz, A. Pușkin și M. Lermontov, a știut, ca nimeni altul, să dea glas suspinului colectiv al întregului popor malorus strivit de țarismul velicorus, idealurilor sale de dreptate și libertate, proslăvite în numele adevărului, a echității sociale și iubirii fraternelor. Șevcenkiana de azi, cu mii de titluri, opere și studii despre Taras Șevcenko, cum afirmă profesorul-poet și cercetător Bohdan Melnyciuk de la Universitatea „Iuri Fedkovyci“ din Cernăuți, a devenit un fenomen nemaîntâlnit la nici un scriitor (v. „Șevcenkiana poetică ucraineană“, Cernăuți, 2010, pag. 3). De aceea, în fața noastră se află personalități care dau viață șevcenkienei nemuritoare, care sprijină publicarea operei lui T. Șevcenko și a tot ce se referă și definește personalitatea geniului ucrainean, supranumit și apostolul Ucrainei, ca vizionar al viitorului acesteia. Ilustrul poet Ivan Draci, cel mai mare oaspete al nostru, autor al

prefeței la volumul bilingv ucraineano-român al „Cobzarului“ confirmă din titlu perenitatea poeziei lui T. Șevcenko, ea fiind „Pentru popoare și generații“.

În ceea ce-l privește pe poetul-traducător Ion Cozmei, trebuie semnalat că transpunerea „Cobzarului“ din ucraineană în limba lui Eminescu este un act de cutezanță și mare responsabilitate în căutările sale post-Victor Tulbure de a oferi cititorului român o traducere mult mai fidelă a textului șevcenkian, nu ca poet popular, ci ca poet romantic grav, hipersensibil și vizionar, apologet al libertății și dreptății, al echității și iubirii universale. De aceea, poezia lui Șevcenko este deosebit de actuală, iar gestul Administrației de Stat din Cernăuți de a finanța apariția „Cobzarului“ bilingv și editarea acestuia într-o ediție de lux a Editurii „Bukrek“ de către dir. Daryna Maksymet, sub oblăduirea științifică a șevcenkologului Bohdan Melnyciuk, constituie un gest de restituție sacră a tot ce are mai frumos neamul ucrainean.

Invitat la cuvânt, domnia sa, poetul Ivan Draci a zis că-și dorește sincer ca vizionarismul lui Șevcenko să se împlinească astăzi când popoarele europene se grupează în jurul UE, să

trăiască liber, să circule liber, să beneficieze de dreptate și echitate, să trăiască în înțelegere, iubire fraternă. În ce privește Ucraina și România, ele sunt unite spiritual prin geniile lor, Șevcenko și Eminescu, iar mesajul „Haidamacilor“ ca toate popoarele să fie independente și libere în totalitate este cu atât mai actual, cu cât Ucraina își dorește să fie și în UE, NATO, să aibă biserica liberă ca și România, drepturi de bază ce se cuvin tuturor popoarelor.

Meritele poetului Ion Cozmei vor fi prezentate la Kiev pentru a i se acorda recunoștința cuvenită. Poetul și traducătorul I. Cozmei mulțumește tuturor factorilor din Ucraina pentru editarea „Cobzarului“ bilingv, pentru întâia oară într-un asemenea format, o ediție de lux care-l onorează și-l obligă să-și continue traiul cu cealaltă jumătate a poeziei șevcenkiene. Întâlnirea recentă de lansare a traducerilor sale de la sediul Administrației de Stat Regionale din Cernăuți, întâlnirea de față cu cititorii Bucovinei sunt un imbold de a desăvârși demersul estetic șevcenkian în rândul românilor de pretutindeni. Vorbind în ucraineană de acasă, din Călineștii Eminovicilor, al căror strănepot este prin mamă, poetul a citit și a recitat spre delectarea ascultătorilor, în limba ucraineană și română, fragmente din „Fata vrăjtită“ (Suspina Niprul larg se zbate), „Gânduri ale mele, gânduri“, „Captivul“ („Tineretele mele gânduri“) și „Maria“ demonstrând că ritmul și muzicalitatea șevcenkiană se potriveau de minune ambelor texte, ca să nu mai invocăm frumusețea imaginilor poetice recreate de traducător.

În același ton cu Ion Cozmei a fost dna dir. Daryna Maksymet, redactor-responsabil, care s-a declarat fericită de a fi văzut visul „Cobzarului“ bilingv împlinit cu ajutorul Administrației de Stat din Cernăuți, în format de lux 90x100/16, în 500 de exemplare care speră să ajungă la biblioteci mari din Ucraina și România și, bineînțeles, la cititori.

Designul cărții este remarcabil, textele originale și cele traduse se pot citi față-n față, iar în interiorul lor sunt ilustrații din pictura lui Șevcenko însuși, unele cunoscute, iar altele mai puțin, dar expresivitatea lor, umanismul înalt stau mărturie textelor poetice.

Gheorghii Halyci din partea Administrației de Stat din Cernăuți a recunoscut că opera geniului ucrainean T. Șevcenko este finanțată pe cât posibil, cum s-a întâmplat cu traducerea de față a „Cobzarului“ de către I. Cozmei, sau cum s-a întâmplat recent cu publicarea „Aforismelor lui Taras Șevcenko“, ca frumosul șevcenkian, gândirea sa neprețuită să ajungă la cititori. Spre final, elogiind reușita traducerii în limba română, ca vorbitor al limbii române și cititor asiduu al marelui poet, șeful Administrației cernăuțene i-a înmănat dlui Cozmei două volume din opera lui Iuri Fedkovyci, poet bucovinean foarte popular în Ucraina, ca să ajungă tot prin traducere la cititorii din România cât mai curând.

Lingvistul și redactorul-șef al „Curierului ucrainean“ Ion Robciuc, de asemenea, a elogiât, ca specialist, traducerea poetului bucovinean Ion Cozmei, care este deocamdată cea mai fidelă traducere, ceea ce nu înseamnă că nu trebuie amintit aportul lui Victor Tulbure cu prefața marelui M. Sadoveanu la „Cobzarul“ din 1952, el însuși traducător din Șevcenko („Livada cu vișini“...), apoi varianta definitivă a „Cobzarului“ lui V. Tulbure (1990) cu studiul introductiv al lui Dan Horia Mazilu, promotor al romanticului Șevcenko.

Excelența Sa, consulul general al Ucrainei la Suceava, a mulțumit auditoriului pentru prețuirea lui Șevcenko, a mulțumit oaspeților din Ucraina și-n special Administrației de Stat din Cernăuți pentru promovarea imaginii marelui gânditor și poet național Taras Șevcenko, poetului I. Cozmei pentru gestul său civic și estetic de a apropia popoarele ucrainean și român în spiritul șevcenkian prin limba dulce „ca un fagure de miere“ a lui Eminescu.

Dezbaterile care au avut loc au elogiât calitatea traducerii și actul în sine de promovare a lui T. Șevcenko între popoarele român și ucrainean, demonstrează prețuirea geniului șevcenkian pe pământ românesc, a conchis Iaroslava Colotelo, consilier la Ministerul Culturii și Patrimoniului Național din România.

Actul lansării cărții nepereche „Кобзар - Cobzarul“ de T. Șevcenko s-a încheiat prin decernarea unor distincții („Steaua - în iubire și colaborare“) și diplome acordate de către poetul Ivan Draci, președintele Societății „Ucraina-Lumea“ și Alla Kendzera, vicepreședintele acesteia, unor personalități implicate în promovarea imaginii șevcenkiene și profesorilor de limba ucraineană maternă care poartă responsabilitatea actului educațional în formarea copiilor și tineretului școlar aici în spațiul Bucovinei în numele idealurilor visate de M. Eminescu și T. Șevcenko.

Ioan CHIDEȘCIUC

În spiritul unui „dialog” cultural reciproc avantajos

În condiții normale de conviețuire socială, o oarecare entitate etnică existentă în rândul populației majoritare a vreunui popor, precum minoritatea națională ucraineană în cadrul poporului român, în niciun caz nu se poate dezvolta din punct de vedere cultural-literar ca o «enclavă» izolată și «închisă», o atare situație fiindu-i defavorabilă din toate punctele de vedere. Invers însă, deschiderea «enclavei» naționale îi conferă acesteia cel puțin două dintre cele mai importante posibilități de dezvoltare și afirmare. Pe de o parte, deschiderea facilitează întreținerea unor multiple relații benefice cu cultura patriei de origine și cu cultura poporului român, fiecare dintre acestea contribuind (prima - ca o eventuală «zestre» moștenită, asimilată într-un fel sau altul, iar cea de a doua drept «sol» fertil pentru creșterea «altoilor») la formarea «look»-ului cultural-literar minoritar. Pe de altă parte, aceeași deschidere «insulară» a minorității naționale îi conferă acesteia posibilitatea să-și releve înfățișarea culturală pe fondul național-cultural românesc, particularitățile ei distinctive, perspectivele evoluției ori, dimpotrivă, stagnarea procesului evolutiv, «opacizarea» imaginii literare ș.a. Cu alte cuvinte, în condițiile normale de conviețuire socială a minorității naționale cu populația majoritară a poporului se poartă în permanență un «dialog» cultural reciproc avantajos ambilor «interlocutori».

La o mai atentă privire a acestor chestiuni, lesne constatăm că nu toate componentele esențiale ale «dialogului» cultural al minorității naționale ucrainene cu cultura și, mai ales, literatura românească funcționează la modul satisfăcător, ele prezentând un evident dezechilibru. Cultura și literatura românească au beneficiat, beneficiază și astăzi de toate «canalele» propagării sale în rândul minorității ucrainene, prin intermediul limbii naționale române, pe care ucrainenii o cunoșteau și în trecut, iar astăzi o cunosc mai bine, unii dintre ei devenind scriitori și oameni de cultură grație acestei limbi. Afară de aceasta, începând cu perioada postbelică, asimilarea de către ucrainenii a culturii românești se realiza și prin revista lunară «Культурний порадник» («Îndrumătorul cultural»), ziarul bilunar înființat în 1949, «Новий вік» («Veac nou»), în care se publicau materiale informative, traduceri de piese românești contemporane. Traduceri, spre exemplu, din Eugen Barbu, Marin Preda ș.a. au apărut în ediții de autor. Culegerile anuale ale Editurii Kriterion, «Обрії» («Orizonturi», 1979-1989), au avut o rubrică permanentă de traduceri din literatura română. Asemenea traduceri, apar în mod curent și după 1989, în publicațiile Uniunii Ucrainenilor din România, «Наш голос» («Glasul nostru»), «Вільне слово» («Cuvântul liber»), «Український вісник» («Curierul ucrainean»). Mai mult, o seamă de poeți români contemporani (Nichita Stănescu, Corneliu Vadim Tudor ș.a.) au apărut traduși în volume separate. O perioadă îndelungată, în manualele de limba ucraineană, alături de scriitori din Ucraina, au figurat și mulți scriitori români, traduși și prezentați la modul adecvat, conform programelor școlare.

Nu la fel de bine sunt prezentate cititorului român imaginea entității ucrainene și valorile ei cultural-literare, deși un interes al «coparticipantului» român la «dialogul» cultural a existat în permanență. Una dintre sarcinile asumate,

spre exemplu, de înființata în 1962 Asociație a Slaviștilor din România, a constituit-o studierea limbii, istoriei și culturii minorităților slave din România. Aspectele cercetate referitoare la etnia ucraineană, cum se știe, s-au concretizat în extrem de puține investigații dialectale. Investigații care au cunoscut o deosebită amploare în cadrul Sectorului de Slavistică al Institutului de Lingvistică, realizate la modul magistral și concretizate în publicații prestigioase în special de Ion Robciuc, secundat, parțial, de Aspazia și Corneliu Reguș. Aceleași obiective, figurau anual în planurile de cercetare științifică ale Catedrei de limbi slave a Universității din București. Referitor la etnia ucraineană, s-au întreprins ample cercetări de dialectologie de către profesorul Nicolae Pavliuc, și cercetări de literatură populară, realizate de subsemnatul și publicate, în ucraineană, într-o serie de volume tematice, iar în traduceri românești (adresate «partenerului» românesc al «dialogului» cultural), din păcate, doar într-un grupaj de cântece (25), realizat de subsemnatul în colaborare cu H. Grănescu și publicate în volumul «Întrecerea florilor. Poezii din folclorul naționalităților conlocuitoare» (1971), apoi, mai recent, în ediția bilingvă a subsemnatului, «Cununa anului. Poezie rituală ucraineană din România» (2002).

Insuficient dar, totuși, îmbucurător este faptul că din literatura ucraineană din România, ce reprezintă un important element al imaginii culturale a etniei ucrainene, au apărut traduceri românești, precum volumul selectiv din creația poetică a lui Ivan Covaci, «Fruntea singurătății», miniantologia «Balada locului» (Ivan Covaci, Mykola Corsiuc, Corneliu Irod, Mychailo Mihailiuc, Mychailo Nebeleac), antologia prozei ucrainene, «Subiect pentru o nuvelă», romanul lui Mychailo Nebeleac, «Iubire aproape», culegerea de versuri a lui Ivan Ardelean, «Dați cerului azur», «Antologia poeziei ucrainene din România», o culegere de nuvele de Corneliu Reguș, «Chipiu de general» ș.a.

O parte din ceea ce alcătuiește înfățișarea culturală a etniei ucrainene este prezentată într-o serie de lucrări românești subsumative, precum lucrarea lui Marian Popa, «Dicționar de literatură română contemporană» (ed. a 2-a, 1977), dicționarul Laurei Temian și colectivul, «Autori maramureșeni», exegeza lui Ion Petrovai, «Multiculturalism în Țara Maramureșului. Valori culturale ucrainene».

Exponenții cu har ai etniei ucrainene au produs mai mult, și cultura ei globală este, în fond, mult mai bogată, dar, insuficient prezentă în acest schimb de valori culturale, schimb care, în ultima vreme, pare-se, traversează o perioadă de atenuare, o dovadă certă fiind faptul că în recentul «Dicționar general de literatură română» figurează numai două nume. Evident, vina o poartă doar reprezentanții etniei.

Tocmai de aceea, inițiată de energicul și talentatul prozator, dramaturg și traducător bilingv, Mihai Hafia Traista, revistă trimestrială de literatură, artă și cultură, «Mantaua lui Gogol» (cu titlul parafrazat din F.M.Dostoievski, «Noi toți ne tragem din «Mantaua» lui Gogol») și editată de el înființata Asociație «Taras Șevcenko», s-ar părea că a apărut la momentul oportun, menită fiind, alături de publicațiile UUR, să-și asume un rol primordial în cadrul «dialogului» cultural ucraineano-românesc pe făgașul benefic al patriei noastre comune.

Deducem din primul număr (pe ianuarie-martie 2012), dedicat lui Mychailo Nebeleac (care anul acesta ar fi împlinit 60 de ani), faptul că publicația va deveni, sperăm, un util «instrument» de realizare a «dialogului» cultural, în paginile sale vor fi prezenți scriitorii ucraineni din Ucraina și România, confrăți români întrale scrisului, articole și studii de literatură, artă, cultură etc. Cu siguranță, pe parcursul timpului vor apare și alte rubrici, cu ajutorul cărora niciunul dintre «interlocutorii» «dialogului» cultural să nu fie defavorizați într-un fel sau altul. Important este faptul ca această nobilă inițiativă să trezească un ecou favorabil în rândul potențialilor colaboratori, de care, deocamdată, partea ucraineană mai are resurse. În funcție de împrejurări, acestea s-ar putea să sporească.

Ioan REBUȘAPCĂ

Circuit dalmațian

Ce-i un circuit?

E un traseu
Cel blagoslovit
De Dumnezeu!

Este un album,
Neterminat...

Tot pe drum, pe drum -
Cel neumblat!..

Și un parcurs
De pași „întinși”,
Dar și un ... concurs,
Ce n-are-nvinși!

Și un bun prilej
Ca să străbați
Cu pas de viteji
Dorul de frați,

De frați și surori,
De sânge slav,
Al unui popor -
Harnic și brav!

Dubrovnik și Split,
„Dobar dan!” - spun -
Bine v-am găsit,
Cu suflet bun!”

„Mulțam! - zic - Hvala! -
Ai mei amici,
Eu nu pot uita
Vraja de-aici!”

Paul ȘOUCALIUC

(Urmare din numărul 211/212)

Copiilor le era dor de mama lor, dar, probabil, cel mai mult sensibilului Taras. N-avea cine să-l alinte, cine să-i ia apărarea când făcea vreo boacăna. Cu durere în suflet își aducea aminte mult mai târziu cum în seara de Crăciun a acelui an ei „trei” - probabil, Mykyta, el și Iaryna - i-au dus, după străvechiul obicei, sfânta cină bunicului Ivan. Când au început să zică formula statornicită de veacuri: „E Ajunul! Ne-au trimis, bunicule, tata și mama...”, atunci, înainte de cuvântul „mamă”, au tăcut și „toți trei au izbucnit în plâns”: «nu eram în stare, - își amintește poetul, - să rostim „și mama”».

Viața familiei Șevcenko a devenit un adevarat iad. „Cine a văzut chiar și de departe o mamă vitregă și pe copiii ei, așa-ziii «venetici», acela înseamnă că a văzut iadul în triumful său cel mai dezgustător!”, - povestea mai târziu însuși Taras. „Nu trecea nicio oră fără ceartă și ocară între tata și mama vitregă: mama vitregă mă ura mai ales pe mine, probabil, pentru că adesea îl băteam pe slăbănogul ei Stepanko”. Așadar, cel mai rău o ducea Taras în acel iad familial.

În același an 1824, când în viața familiei Șevcenko a avut loc tragicul eveniment, când Taras resimțea dureros starea sa de orfan, în Școala din Kyrylivka „avu loc o reformă”: consistoriul din Kiev a trimis la Kyrylivka un nou cântăreț de „psaltichie”. Încă din anul 1820, Guvernul rus a reformat școlile teologice din Ucraina. De atunci ca dascăli bisericești au început să fie numiți, de regulă, fie cei care nu erau capabili să-și continue studiile, fie cei care, din punct de vedere moral, nu erau vrednici să fie preoți. Pe măsură ce numărul unor astfel de candidați creștea, aceștia îi înlocuiau treptat pe vechii dascăli „rătăcitori”, burlaci de teapa lui Sovhyr-chiorul, îndrăgit de obștea din Kyrylivka pentru vocea lui. Această „reformă” a desființat dreptul obștilor la autoguvernare, care în Ucraina, cu toată iobăgia, și-au păstrat multe dintre vechile drepturi consfințite de tradiție, între care și dreptul de alegere a clerului. Noul cântăreț „consistorial”, numit fără consimțământul parohiei și pe deasupra un bețiv „mai bețiv decât toți bețivii din lume”, n-a fost bine primit la Kyrylivka și școlarii au fugit de noul dascăl „cum risipește lupul oile”, iar „cel mai răbdător din frăție”, Taras Hrușivskyi, luându-și „uneltele” - tăblița, pana, călimara și creta -, părăsi și el școala, ca și alți colegi, pentru că, după cum se zice, „nu te poți pune contra curentului”. Sovhyr nu s-a împăcat dintr-odată cu situația și la început a încercat „să se opună”, dar „a trebuit să cedeze în fața puterii

Viața lui Taras Șevcenko

legii”. În școală se instalează noul dascăl Bohorskyi, iar Sovhyr, „adunându-și mizeria într-o traistă, o puse în spinare, luă într-o mână Patericul, iar în cealaltă caietul albastru cu psalmii lui Skovoroda sau cu versuri”, „plecă hoinar în căutarea altei școli” pentru care consistoriul nu avea încă un candidat calificat.

Probabil în vara aceluiași an - asta a fost prin mai sau iunie -, Taras a avut prilejul unor noi impresii interesante: a „cărăușit” împreună cu tatăl său. Mai demult, tatăl îl lua în cărăușiile sale pe băiatul mai mare, pe Mykyta, iar acum, poate tocmai pentru a-l feri pe Taras de năpăstuirile mamei vitrege, îl luă pe el cu sine. Locurile natale, pe care băiatul le știa, nu erau netede, ci deluroase. Kyrylivka și satele învecinate: Tarasivka, Pedynivka, Budyșcea erau așezate pe dealuri înalte, care pe alocuri atingeau înălțimi apreciabile, și întreg acel ținut era brăzdat de adânci văgăune și văi împădurite. În acele părți nu erau orizonturi largi, și lumea părea strâmtă și închisă. Acum Taras lua cunoștință cu stepa - o cunoscuse în toată nemărginirea ei tainică. I se descoperi ochilor lui Taras în nu prea îndepărtatul Huleaipole de dincolo de îngustul Tykyci. Băiatul, mic și impresionabil, nu se uita la satul Novomyrhorod care se afla aproape, pe malul râului, ci își pierdea privirea în întinderea nemărginită a stepei. În drumul prin stepă, Taras îl întreba pe tatăl său despre sălașurile militare ale lui Arakceev, numite ciudat cu numerele companiilor militare care le locuiau¹²; a văzut taberele țigănești de lângă Elisavethorod. În tânărul suflet poetic al băiatului de unsprezece ani, la vârsta, cum el însuși o numea, „a celei mai fragede tinereți”, s-au născut simțăminte noi, necunoscute până atunci - sentimentul cosmic, acea stare deosebită a sufletului, când „ai vrea să cuprinzi cu ochii sufletului lumea toată, în timp și spațiu”. „În stepă, noaptea e senină, noapte cu lună, liniștită, o noapte magică! În stepă nu-i niciun foșnet, nicio mișcare - doar când treci pe lângă vreo movilă, năgara de pe ea pare că se mișcă și nu știi de ce ți se face frică”, - așa își amintea el impresiile din stepă. Mai apoi, a zugrăvit nemărginirea stepei așa precum o văzuse:

*În jur, câmpia-i ca marea,
Largă, albastră.*

(Trad. mea, C. Ir.)

Fără îndoială că aici, în stepă, pentru întâia oară încolți în sufletul lui „nevoia de a se contopi cu necuprinsul universului”. Ceea ce a trăit el atunci în scârțâitul molcom al roților de car, când luna își revărsa peste nemărginita stepă lumina-i misterios-argintie, și-a găsit ecou în motivele cosmice din poezia lui de început. Înainte de a le scrie, el n-a mai avut alt prilej de a retrăi impresiile pe care le-a avut în timpul „cărăușiei” sale prin stepă. În motivele cosmice din introducerea la *Haidamacii* răsună distinct strunele acelor profunde trăiri și gânduri pe care i le-a „șoptit” „bucălata lună” și cu care „îi plăcea să sporovăiască”, cum stai de vorbă „cu un frate, cu o soră”.

Călătoriile cu tata prin stepă, cel mult două, erau dintre acele scurte episoade care-l scoteau pe Taras din iadul de acasă. Mama vitregă era rea și îi oropsea în tot felul pe copiii vitregi. Chiar și pe micuța Marusea care era oarbă o dădea afară din casă. Cel mai mult îl ura pe Taras și, ca să scape de fiul vitreg din casă, îl

trimitea vara la păscut porcii și viței. Cu o felie de pâine uscată în traistă, băiatul străbătea pito-reștile dealuri și văi dintre Kyrylivka și Tarasivka, stând cu orele pe una dintre înaltele movile-tumul, sub albastra boltă fără fund a nemărginirii cerești.

Între momentele luminoase din viața lui de orfan, se numără și alte călătorii, de data asta pe jos, când împreună cu sora lui Katreia, se duceau „la cerșit” tocmai la mănăstirea Motronynskyi, în cimitirul căreia fuseseră înmormântate victimele evenimentelor din timpul Koliivșcinei. Băiatul, știutor de carte, putea citi inscripțiile de pe pietrele mormintelor răsculaților („kolii”), bucurându-i pe pelerinii mai vârstnici, între ei fiind unii care-i cunoscuseră pe răposați. Cu acest prilej, bătrânii își povesteau propriile amintiri despre participarea la acele triste evenimente. E de înțeles că acele povestiri lăsau o urmă adâncă în sufletul sensibil al băiatului, ca o strălucită completare la ceea ce auzise despre acele evenimente de la bunicul său.

În acest timp, se apropia o nouă nenorocire. În anul 1824, toamna târziu, tatăl lui s-a întors dintr-o călătorie la Kiev. În acea călătorie, a răcit foarte tare și în data de 21 martie 1825, la vârsta de 47 de ani, a murit. Cel mai mare dintre copii, Mykyta, avea atunci 15 ani. Taras tocmai împlinise 11. Mama vitregă a devenit stăpână deplină în casă.

Înainte de a muri, Hryțko Șevcenko își exprimă ultimele dorințe, spunând între altele: „Fiul Taras n-are nevoie de nimic din gospodăria mea; el nu va fi un om oarecare; din el va ieși ori ceva foarte bun, ori un trântor, pentru el moștenirea mea fie nu va însemna nimic, fie nu-i va ajuta la nimic”. Țăran deștept și cu spirit de observație, el și-a studiat desigur fiul cu atenție. A văzut cât de ușor a prins Taras învățătura la școală, ce memorie bună avea, cât de interesat era de toate, voia să știe totul, ce suflet sensibil avea, dar, în același timp, a observat că băiatului nu-i place munca țăranului, că e neastâmpărat și înclinat spre tot felul de „ciudățenii”, despre care va fi vorba mai încolo și pe care Taras le arătase, probabil, și cât trăise taică-su.

Așadar, formându-și o convingere clară că Taras „nu va fi un om oarecare”, Hryțko Șevcenko, având școala vieții, și-a exprimat prorocecia în formă alternativă: „va ieși ori ceva foarte bun, ori un trântor”, căci știa din experiență, cum se pierd oamenii talentați în condițiile iobăgiei, pentru că nu au cale liberă; știa că numai în condiții prielnice din astfel de oameni iese „ceva bun”, iar că acele condiții prielnice vor veni - oare putea fi sigur? În orice caz, era convins că Taras nu va rămâne la plug și nu va fi un om obișnuit.

¹² Organizatorul acestor așezări militare a fost generalul Arakceev, favoritul țarului Alexandru I. Toată viața locuitorilor acestor așezări era dirijată de o severă disciplină militară. Ei executau nu numai exerciții militare sub supravegherea comandanților lor, dar și munca câmpului o făceau tot sub controlul lor și prin comenzi militare (P. Z.).

(Continuare în numărul următor)

Traducere de Corneliu IROD

Imposibilitatea existenței la marginea propriei conștiințe este tema principală a creației lui E. Pașkovskiy, autorul romanelor Sveato (1989), Vovcea zorea (1991), Bezodnea (1992), Osin dlea anhela (1996), Șciodennyi jezł (1997) și altele. Măhnirea și disperarea sunt stările de spirit obișnuite ale eroilor din aceste romane.

Proza lui O. Uleanenko se aseamănă cu cea a lui Pașkovskiy, însă eroii acestuia trăiesc la marginea socialului. El a scris romanele *Zymova povist* (1995), *Stalinka* (1995), *Vohnenne*

despre discursul postmodernist în literatura ucraineană.

O particularitate specifică dezvoltării procesului artistic de la sfârșitul anilor '80 - anii '90 din Ucraina este apariția grupărilor literare, a diferitelor programe estetice, a manierelor stilistice și a modalităților de personificare expresivă a concepției despre lume a omului din societatea postcolonială.

Odată cu apariția asociației „Nova literatura“, ai cărei lideri au devenit prozatorul Evhen Pașkovskiy (născut în 1962), poetul Volodymyr Țybulko (născut în 1964), a apărut și o discuție

literară între generația tânără și cea mai în vârstă. Tinerii scriitori criticau opera au-

torilor care creaseră în condițiile imperiului sovietic. Lăsând la o parte dogmatismul, ei au parodiat creațiile lor care au devenit opere clasice ale literaturii ucrainene. În acest fel se valida deconstrucția postmodernistă care permitea să se facă haz de credința oarbă în pseudoidealuri. Această polemică a avut și o parte pozitivă, în primul rând a ajutat generația vârstnică să reevalueze trecutul și, în al doilea rând, să acorde atenție încercărilor artistice ale tinerilor.

În componența grupărilor literare au intrat în special tinerii artiști care au criticat și atacat naționalismul vulgar, realismul socialist cu etichetele și regulile sale. Patosul eforturilor artistice ale acestor tineri îl reprezintă căutările noului, orientarea către cele mai bune realizări ale postmodernismului occidental.

Mișcările literare au dus la formarea unor grupări ca „Bu-Ba-Bu“ (Burlesk, Balahan, Bufonada), „Nova dehenerația“, „Propala hramota“, „Zachidnyi viter“, „LuHoSad“, „Cervona fira“. Ei au creat în totalitate după forma discursului postmodernist, a cărui caracteristică specifică, chiar de la început, a fost percepția lumii în mod ironic, epatarea, expresivitatea unor contexte opuse din punct de vedere reflexiv.

Gruparea literară „Bu-Ba-Bu“ a apărut în anul 1985 în orașul Lviv. În componența acesteia intră Iuri Andruhovyci, Oleksandr Irvaneț, Viktor Neborak. Ei sunt printre primii care au conștientizat năruirea ce s-a produs în conștiința oamenilor după destrămarea Uniunii Sovietice, au simțit dualitatea lumii și a psihicului omului colonial, însoțită de doi factori: depresia în masă și cultura răsului în masă. Aceste lucruri au reprezentat patosul creației membrilor acestei grupări literare. De asemenea, ei modernizează drama ucraineană în versuri în stil baroc, burlescul și travestiul lui Ivan Kotlearevskiy și creează o nouă variantă a poeziei - show-ul poetic. Aici, ca și în eroii nemuritori din *Eneida* lui Kotlearevskiy și în *Revizorul* lui Gogol, eroul pozitiv este Râsul. În anul 1994 ei au publicat cartea *Bu-Ba-Bu. T.v.o.[...]ry*.

„Nova dehenerația“ a apărut în anul 1992 în Ivano-Frankivsk. Din ea fac parte Stepan Proțiuik, Ivan Țyperdiuk, Ivan Andruseak. Tinerii poeți s-au făcut cunoscuți prin publicarea volumului colectiv *Nova dehenerația*, în anul 1992. În manifestul grupării a fost explicată denumirea acesteia: „degenerare - deoarece suntem copiii unei țări decăzute și a unui timp stricat“¹⁰. Epatajul, autoironia poetică, sarcasmul au reprezentat specificul căutărilor reprezentanților acestei grupări la începutul anilor '90. În concepția lor, această lume nedreaptă este o lume tragică și absurdă, conservativă și haotică.

Într-un stil ironic, burlesc scriu Iurko Poza-

iak, Viktor Nedostup, Semen Lybon - membrii grupării literare din Kiev, „Propala hramota“. În anul 1991, ei au publicat o culegere cu aceeași denumire. În operele lor încercările de a găsi în mijlocul unei mulțimi urbaniste suflete omeștești vii eșuează.

Din gruparea literară „Cervona fira“ fac parte trei poeți din orașul Harki: Serhi Jadan, Rostyslav Melnykiv, Ivan Pylypciuk. Aceștia s-au declarat moștenitorii futurismului ucrainean din anii '20 ai secolului al XX-lea, luându-și numele de neofuturiști. Creația lor este de tip postmodernist, ei propagă deconstrucția artei, scriu versuri de parodie și epataj. Dintre ei se remarcă Serhi Jadan prin neconținutele experimente și cercetări. El este autorul volumelor *Rojevvi dehenerat* (1993), *Heneral Iuda* (1994), *Țytatnyk* (1995), *Balady pro viinu i vidbudovu* (2001) în care eroul liric trăiește ca într-un teatru de păpuși¹¹.

Postmodernismul

oko (1997) și altele. Motivele cele mai discutate în proza lui Uleanenko sunt nebunia, perversiunea, drogurile, crimele, de aceea scriitorul ucrainean este numit „autor de proză neagră“.

Cu totul altfel sunt textele lui B. Joldak (*Spokusy: fantastycini ta inși istorii*, 1991, *Ialovycyna (makabreska)*, 1991, *Boh buvaie*, 1999). Proza acestuia este una care parodiază, ironizează, folosește un lexic în afara normei, iar obiectul parodizării este individul limba căruia este rusificată. Proza lui Joldak definește granița dintre diferite culturi și limbi și studiază, uneori cu ironie, alteori cu umor negru, mutații lingvistice care s-au născut din aceste diferențe culturale și lingvistice.

Romanele cunoscutului postmodernist ucrainean, Iuri Andruhovyci, *Rekreații* (1992), *Moscoviada* (1993), *Perversia* (1996), *Dvanadțeat obruciv* (2003) sunt etape succesive care determină și caută ideea care ar putea rezolva problema desăvârșirii vieții omeștești în universul contemporan. În *Rekreații* este raționalizată situația bolnăvicioasă în care se află omul și lumea, condiția unui joc absurd care mereu îl supune pe individ, îi dărâmă echilibrul interior, îl face ambivalent în lumea în care singurul lucru concret și real este cuvântul spus aici și acum. În *Moscoviada* este continuată și dezvoltată această idee. Încercările eroului principal de a se elibera de realitatea societății postcoloniale au un final tragic. Eroul din *Perversia*, Stah Perfețkyi, spre sfârșitul romanului parcă anunță cauza decăderii sufletești a omului contemporan, dar aceste cuvinte ne lasă doar impresia unui joc lingvistic.

Foarte interesant în proza ucraineană postmodernă este considerat reprezentantul școlii galițiene, Iuri Izdryk. Textul romanului său, *Voțtek* (1997), se formează din „cioburile“ unei conștiințe bolnave a eroului principal. Personajul nici nu poate fi numit om, el este o făptură complexă care poate să se desfacă în mai multe persoane sau să dispară complet în propria durere.

Un alt reprezentant foarte bun al literaturii ucrainene contemporane este Oksana Zabujko, autoarea volumelor de poezii *Dyryhent ostanioi sviciky* (1990), *Apostol* (1994), a povestirilor *Inoplanetanka* (1992), *Ia, Milena* (1998), *Divceata* (1999), a romanului *Poliiovi doslidjennea z ukrainskoho seksu* (1996) și altele. Până astăzi se discută din ce curent face parte proza scriitoarei, dar caracteristicile postmoderniste sunt foarte evidente în creația acesteia. În primul rând, faptul că apare în literatura ucraineană proza feministă, ceea ce este un lucru nou și postmodern (dacă este privit din punctul de vedere al lui Derrida). În al doilea rând, eroina lirică din romanul *Poliiovi doslidjennea z ukrainskoho seksu* este un personaj autobiografic, este o reflectare a personalității autoarei⁹.

Aceștia sunt doar câțiva scriitori ucraineni despre care merită să vorbim când discutăm

În literatura ucraineană

Până în zilele noastre, Ucraina nu a cunoscut „secătuirea“ culturală, cum s-a întâmplat cu Europa Occidentală, și nici suprasaturația tehnologiei care a dus la apariția postmodernismului american, însă literatura ucraineană conștientizează din ce în ce mai mult complexele psihologice dobândite de ucraineni în ultimele decenii și de aceea nu poate să evite reflectările dureroase cu privire la renașterea națională.

⁹ Lilia Lavrynovyci, *Suceasnyi...*, p. 44.

¹⁰ I. Andruseak, S. Proțiuik, I. Țyperdiuk, *Nova dehenerația*, Pereval, Ivano-Frankivsk, 1992.

¹¹ Valentyna Sobol, *Istoria ukrainskoi literatury XX - poceatku XXI st.*, Varșovia, 2007, p. 302-305.

Maria SZEMENIUC

Pomenirea răposaților

Această tradiție religioasă este păstrată la noi, an de an, și este săvârșită în a doua zi de Paște la bisericuța din deal, cum i se spune acestui locaș sfânt din comuna Izvoarele Sucevei datorită locului unde este situat, de unde, în care parte ai privi, natura îți oferă un peisaj de o frumusețe ireală și unde se ajunge pe o ulicioară sau mai de-a dreptul pe o cărăruie sinuoasă ce-și croiește calea străbătând o poiană și o pădurice de molizi. Anul acesta slujba a avut loc luni, 16 aprilie. Mai întâi însă preotul nostru paroh Valentin Ardelean împreună cu preotul Mihăiță Mechno (fiu al satului) au oficiat în bisericuța Liturghia. Prima pomenire a celor dragi, chemați la Domnul, s-a făcut chiar în cadrul suabei, iar în finalul ei preotul paroh a oficiat două parastase la 40 de zile. Pomenirea morților din cimitirul, care înconjoară bisericuța, a avut un ritual aparte. Credincioșii cu coșurile pline cu preparate de Paște (ouă roșii, prăjituri, cozonaci și alte gustări apetisante) au format, în curtea bisericuței, un cerc culcând înaintea lor lumânări aprinse. Preoții n-au mai conținut cu cântările bisericesti de Paște, cu agheasma mică sfințind bucatele din coșuri care mai apoi au fost date de pomană la morminte pentru sufletele celor trecuți în eternitate. De reținut predica preotului paroh care, printre altele, a spus „aceia care suntem în viață și ne zbatem să-i învingem inerentele necazuri nu trebuie să-i uităm pe cei dragi ai noștri care odihnesc în cimitir, să le punem la căpătâi, de câte ori avem prilejul, o lumânare, să rostim o rugăciune folositoare pentru ca Dumnezeu să le ierte păcatele“.

Decebal Alexandru SEUL

Discursul președintelui Viktor Ianukovyci la deschiderea celei de a zecea sesiuni a Radei Supreme a Ucrainei

(Urmare din nr. 211-212)

Va continua procesul de dereglementare activității întreprinzătorilor.

Va fi combătută treptat, dar într-un mod hotărât, economia subterană. Un rol important în această acțiune îl va juca noul Cod vamal. Sper ca Parlamentul să analizeze observațiile mele la acest document și să-l adopte în cel mai scurt timp.

Pe de altă parte, înțeleg că întreprinzătorii se plâng de unele acțiuni ale puterii, de presiuni administrative, de controale.

În ianuarie, am semnat o dispoziție care va împiedica astfel de fapte. Este limpede că a venit timpul să limităm prerogativele organelor de control. Trebuie să punem capăt situațiilor în care, din dispoziția unui funcționar, poate fi oprită o activitate economică. Cred că o astfel de decizie intră exclusiv în competența tribunalului și numai atunci când există suficiente probe dovedite.

În viitorul apropiat ne vom ocupa, împreună cu Dvs. de schimbarea atitudinii organelor de ordine față de întreprinzători.

O altă problemă este calitatea administrației de stat, onestitatea funcționarilor, omenia lor în relația cu cetățeanul. Anul trecut, am adoptat o nouă legislație care va permite combaterea corupției din sistemul administrativ. Chiar la începutul acestui an, am aprobat noua strategie a politicii de stat în sfera cadrelor până în anul 2020 și noile reguli de angajare în administrația de stat. În 2012 va fi continuată reforma administrativă.

Obiectivul ei principal este reducerea substanțială a aparatului birocratic care reprezintă organele centrale ale puterii executive, îmbunătățirea disciplinei și a calității serviciilor la nivel de regiuni.

Vom reglementa aceste probleme prin lege. Eu am inițiat un proiect legislative și am supus dezbaterei Dvs. Legea privind serviciile administrative. În prezent, proiectul este în curs de definitivare în comitete, iar eu mizez pe susținerea Dvs.

Sistemul de protecție socială necesită și el schimbări profunde. Modernizarea este un proces de schimbare dureros, dar necesar. Avem obligația să aducem la cunoștința oamenilor faptul că schimbările duc la îmbunătățirea vieții, că ele asigură o bunăstare reală.

Știu bine că oamenii urmăresc cu mare atenție hotărârile puterii în această problemă.

De aceea, realizând aceste schimbări, noi nu avem dreptul să înrăutățim viața oamenilor. În același timp, nu avem dreptul să ne ocupăm de „egalizare” care este și ea nedreaptă în raport cu o persoană sau alta.

De aceea, trebuie să elaborăm, anul acesta, și să începem să aplicăm un sistem viabil și achitabil de ajutor social individualizat. Țara nu este o cazarmă în care toți primesc puțin și în mod egal. Fiecare cetățean trebuie să simtă că avem grijă de el și de familia lui, iar ajutorul trebuie să fie echitabil și bine calculat.

În ceea ce privește reforma în sfera pensiilor a fost adoptată legea de bază pentru efectuarea ei.

Au fost stabilite, între altele, măsurile ce privesc stabilizarea fondului de pensii, mecanismul de introducere a nivelului de acumulare în sistemul de pensii cu toate acestea, pentru ca fondul de pensii să nu aibă defect, pentru introducerea nivelului de acumulare în sistemul de pensii și creșterea substanțială a pensiilor majorității pensionarilor este necesar, ca, încă în acest an, să fie adoptate legi privind redistribuirea treptată a contribuțiilor la fondul de pensii

între patron și lucrător; perfecționarea modului de calcul și de indexare a pensiilor, crearea unor condiții egale de indexare a pensiilor indiferent de legea după care au fost stabilite acestea; eliberarea sistemului pensiilor de solidaritate de contribuții nespecifice acestora (în special de finanțarea pensiilor anticipate și a celor speciale).

Pe de altă parte, principalul factor de stabilizare a bugetului fondului de pensii și de creștere a veniturilor populației în ansamblu trebuie să-l constituie adoptarea de către Rada Supremă a legilor privind legalizarea muncii și a veniturilor.

Pregătirea acestora depinde de adoptarea de către Parlament a Codului muncii. Acest obiectiv este prevăzut în proiectul Planului național de acțiune pe 2012 privind realizarea Programului de reforme economice.

Bugetul de stat pe 2012 prevede creșterea minimumului de subzistență al persoanelor inapte pentru muncă de la 820 hrivne în ianuarie la 884 hrivne în decembrie.

Va crește, de asemenea, cuantumul pensiei minime. Știm că acestea nu sunt nici pe departe ritmuri care pot asigura pensionarului o viață lipsită de sărăcie. Pe de altă parte, cu prima ocazie, când creșterea economică o va permite, vom ridica standardele sociale, deci și pensiile.

O altă direcție importantă este reforma asistenței medicale. Ea a început în patru regiuni-pilot.

Cu toate acestea, lipsa suportului legislativ frânează ritmul reformei.

Încă anul trecut trebuiau să fie adoptate două legi care stau la baza reformării sistemului de asistență medicală de urgență și a construirii unei rețele optime de instituții medicale pentru populație.

Este vorba de proiectul Legii privind sistemul de stat de asigurare a asistenței medicale de urgență. Anumite îmbunătățiri ale acestei asistențe s-au făcut. S-au majorat fondurile pentru medicamentele necesare asistenței medicale de urgență.

Se procură automobile pentru proiectele-pilot, a fost demarat proiectul național „Primul ajutor”.

Totuși, pentru ca cetățenii să simtă schimbări radicale în mai bine, aceste măsuri sunt încă insuficiente. Toate prevederile de bază referitoare la crearea, finanțarea și administrarea acestui sistem trebuie să aibă o bază legislativă. Numai schimbările atunci vor dobândi un caracter de sistem.

Important este proiectul legii privind particularitățile activității instituțiilor de ocrotire a sănătății care va trasa formatul și principiile rețelei modernizate de finanțare a instituțiilor medicale.

În afară de aceasta, Comitetul pentru Reforme și Guvernul elaborează programe sociale solide. Sperăm că aceste inițiative vor fi susținute la nivel legislativ.

O atenție specială trebuie acordată reformelor în domeniul umanitar.

Reformele în diverse sfere ale acestui domeniu nu pot fi declanșate înainte de a avea o concepție clară asupra lor și legislația necesară.

Un contraexemplu îl poate constitui reforma învățământului superior. Guvernul a început reorganizarea instituțiilor de învățământ superior înainte ca noile baze de funcționare a acestora să fie definite printr-o lege adecvată, ceea ce a dus la diverse probleme.

De aceea, adoptarea Legii învățământului superior trebuie să fie o sarcină prioritară. Această lege nu trebuie să consfințească starea actuală de lucruri.

Sunt necesare schimbări radicale în direcția autonomiei instituțiilor de învățământ superior pe baza autoadministrării economice și administrative,

a îmbinării științei cu educația și cu activitatea practică.

Învățământul trebuie să reacționeze flexibil, prin mecanismul comenziilor de stat, la nevoile economiei, în care sens trebuie prevăzută o colaborare permanentă a instituțiilor de învățământ superior cu patronatele.

Stimați participanți la ședință, 2012 este anul alegerilor în Rada Supremă a Ucrainei. Știu că pentru fiecare parlamentar, pentru fiecare partid politic reprezentat în parlament acesta este un examen important.

Avem pentru prima dată în ultimii zece ani un larg consens în ceea ce privește baza legislativă a procesului electoral, adoptată în toamna anului 2011. Avem, prin urmare, posibilitatea de a ne pregăti de alegeri în liniște, fără emoții și conflicte.

Vreau să mă adresez fracțiunilor de opoziție cu solicitarea să revină în Parlament. Țara nu poate fi salvată în piață, știm asta cu toții. De aceea, trebuie să lucrăm pentru dezvoltarea țării, pentru ridicarea nivelului de trai al oamenilor. Aceasta este obligația nivelului de trai al oamenilor. Aceasta este obligația aleșilor poporului indiferent de culoare politică.

A devenit deja o tradiție negativă ca în anul electoral să stagneze dezvoltarea țării, să predominie show-urile politice și promisiunile populiste.

De aceea, consider că, indiferent de partide și de culori, trebuie să ținem seama de particularitățile anului 2012 și să nu ne luăm, cum se spune „vacanță”. Trebuie să lucrăm împreună, cetățenii noștri să simtă în acrst an că reformele sunt schimbări în mai bine, că ele sunt condiții noi și posibilități noi. Iar cursa electorală parlamentară trebuie să ajute acest proces. Aștept de la aceste alegeri o nouă calitate a corpului parlamentar, toleranță politică, discuții serioase și productive despre viitorul țării noastre, o muncă tenace și productivă.

În acest context, vreau să atrag atenția Dvs. asupra hotărârii președintelui privind crearea Adunării constituționale. Apreciez că procesul constituțional este o sarcină extrem de responsabilă pentru noi toți.

Apreciez că modificarea Constituției este o sarcină ce revine în primul rând specialiștilor, oamenilor de știință, societății civile și, evident, reprezentanților poporului în Parlament.

Procesul constituțional nu este o treabă pentru un an și ea trebuie să se facă în mod deschis și public. În plus, această muncă are și o mare funcție de instruire. Cetățenii trebuie să știe ce țară construiesc.

De aceea, mă adresez Dvs. de la această tribună solicitându-vă să nu permiteți politizarea acestui proces, acordați, în sfârșit, încredere științei și societății civile. Căci avem cu toții nevoie de un nou pact social și nu de noi reguli banale de joc politic.

În închiere, Ucraina găzduiește, în 2012, Campionatul european de fotbal. Este un eveniment important și simbolic care o va prezenta într-un nou mod Europei și lumii.

Acest eveniment ne convinge că Ucraina este parte inseparabilă a spațiului european. Pentru noi, drumul spre Uniunea Europeană nu are altă alternativă. Aștept din partea legislativului o muncă serioasă și productivă pentru asigurarea legislativă a procesului de integrare.

În 2012, vom stabili condițiile juridice ale colaborării economice cu partenerii noștri internaționali, bazele creării zonelor de comerț liber cu UE, cu țările CSI. Sper că aceste hotărâri vor fi susținute de Parlament.

Sunt convins că în 2012 vom deveni mai puternici.

Vă mulțumesc pentru atenție.

Pagină realizată de **Ion ROBCIUC**

UCRAINA - mai aproape